

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1606. usque ad annum 1610

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1776

VD18 90118820

§. 145. Cæsaris Baronii Cardinalis epistola Parænetica ad Venetos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67222](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67222)

Novembris classis in conspectum arcis Sæc. XVII.
 Larachinæ venit, ubi Sancti Germanii A. C. 1610.
 Marchio suos de expeditione adhuc
 ignaros edocuit, pollicitus, quod juxta
 Xequi promissa hæc urbs adhuc hodie
 in Hispanorum potestatem innoxie ven-
 tura esset, proin bellum se incolis illa-
 turos simularent, neminem autem, nisi
 resistantem læderent. Verum vix in
 lætitiæ signum Hispani aliquot expló-
 ferant tormenta, cum ipse Alcalda no-
 vus Urbis Gubernator claves Marchio-
 ni offerret, quo factó, Hispani toto im-
 petu in urbem irruentes, omnia urbis
 loca occupant, civesque, qui concur-
 satione facta Hispanos aggrediebantur,
 prælio ad tertiam horam protracto
 repellunt, fugant, cæduntque: capta
 igitur urbe Marchio Hispaniæ Regis ve-
 xillum arcis imponit, relictoque valido
 præsidio in patriam reversus, cum in-
 genti totius Nationis lætitia excipitur.

§. CXLV.

*Cæsaris Baronii Cardinalis epistola
 Parænetica ad Venetos.*

Fervente dissidio inter Paulum V. &
 Venetos, cum plurimorum calami
 tam in tuenda Pontificis jurisdictione,
 quam

Sæc. XVII. quam propugnanda Reipublicæ liber-
 A. C. 1610. tate exercerentur, Baronius quoque
 Cardinalis, uti memoravimus, in Se-
 dis Apostolicæ favorem scriptotenus
 suum ferebat suffragium: cum vero
 ex Apostolorum actis locum de Gen-
 tium vocatione & Baptismo: *Occide &
 manduca* ad causam Venetorum, proin-
 ad excommunicationem traxisset, ac-
 rius, quam par erat, a Joanne Marti-
 lio, qui contra ejus suffragium scripsit,
 reprehensus fuit: Non deerat tamen
 Baronio læsi honoris sui vindex Gerar-
 dus Loppersius Frius, qui Romæ e-
 dito opusculo, cui titulus: *Propugnatio
 sententiæ Cardinalis Baronii contra Mar-
 tium Neapolitanum*, id omnino per allu-
 sionem Baronio licuisse demonstratum
 ibat. Ab eo tempore non modo scri-
 ptum hoc Cardinalis suffragium, sed
 præcipue ejusdem Parænesis ad Rem-
 publicam Venetam ab Eruditis ubique
 expetebatur, in eorum Scriniis refer-
 vanda: cum autem hodierno tempore
 hoc idem Historiæ Ecclesiasticæ monu-
 mentum sat rarum evaserit, ad calcem
 hujus tomi illud annectere libuit, his
 conceptum verbis.

Doleo vehementer quod hortaturus
 vos, quos plurimum diligo, nullis ta-
 men

men salutationibus, quæ communica- Sæc. XVII.
 toriis, ac pacificis literis, inter Catho- A. C. 1610.
 licos, Catholica communione conjun-
 ctos, in concordia symbolum præfigi
 consuevere, more majorum, (S. Augu-
 stini *epist.* 162.) permulcere liceat: sed
 salutationibus intercisis, non aliter,
 quam si ad homines, extra Christianam
 Religionem errantes, Gentiles ipsos,
 scribendum foret, vobiscum agere fas
 sit: jubente id potissimum Domino no-
 stro *Christo Jesu*, ut qui *Ecclesiam non* *Matth. 18.*
audierit, sit nobis tamquam Ethnicus, &
Publicanus; cum tamen his infelicibus
 vos ipsos reddideritis infeliciores: siqui-
 dem non solum *Ecclesiam non audistis*, sed
 sprevistis, contempistis, ignominia
 summa affecistis, publicis datis litte-
 ris, omni execratione dignissimis, quas
 tamquam ostentum, Ecclesia universa-
 lis exhorruit; & ut monstrum, excuf-
 sit. Quis orthodoxorum, timens Deum,
 qui legat vestras litteras, contemptu
 plenas, non statim offensi Numinis ze-
 lo exæstuans, ex intimis præcordiis in
 Propheticum illud erumpat: *Obstupescite Jerem. 2.*
cæli super hoc, & portæ ejus desolami-
ni vehementer, cum portæ inferi adeo *Matth. 16.*
extollantur contra regnum cælorum, quod
est Ecclesia, ac ipsum Dominum? At
sicut omnium, in Deum bellum geren-
 tium,

Sæc. XVII. tium, certus est casus, ita nec dubia
 A.C. 1610. ruina, secundum illud sacrarum sen-
 tentiarum:

*Eccli. 27. Qui in altum mittit lapidem, super
 caput ejus cadet.*

Cum igitur ea sit communis vox
 exclamantium in vos Orthodoxorum;
 filerene potuerunt S. R. E. Cardinales,
 ad quos non solum sui capitis, ipsius
 Rom. Pontificis defensio spectat; sed
 qui cujuscumque, pro Ecclesiastica li-
 bertate tuenda laborantis, suscipere
 patrocinium teneantur, ita ad eos Mar-
 tyrii candidato scribente, & jam san-
 guinis voce clamante, S. Thoma Can-
 tuariensi Archiepiscopo: (*Cod. Vat. in
 app. epist. 8. Thomæ.*) *Qua conscientia
 dissimulatis injuriam Christo illatam in me,
 imo & in vobis, qui Christi vicem gerere
 debetis in terra? Nonne causa mea simul
 vestra est? imo penitus vestra, tueri vide-
 licet tuentes Ecclesiasticam immunitatem?*
 Tanto igitur classico excitati, horta-
 tionem aggredimur, sed quæ me prius
 doloris jaculis feriat, & vos pungat re-
 prehensionis aculeis ad salutem paratis;
 ita enim dicitur exuberans dilectionis af-
 fectio, qua sitio salutem vestram in vi-
 sceribus Christi. Unde & hujus series
 exhortationis emanat, nempe *de corde*
puro,

1. Tim. 1.

puro, conscientia bona, & fide non Sæc. XVII.
A. C. 1610.
ficta.

Quamobrem occurrentes vestræ manifestæ perditioni, hisce vos (ut in re valde seria) divinis oraculis compellere compellimur:

Quare *aversus est populus iste in Jerusalem aversione contentiosa?* Jerem. 8. *Apprehenderunt mendacium, & noluerunt reverti. Attendi, & auscultavi, nemo, quod bonum est, loquitur: nullus est, qui agat pœnitentiam super peccato suo, dicens: Quid feci? Omnes conversi sunt ad cursum suum, quasi equus impetu vadens ad prælium. Ut visus sit optasse, quod fugiendum esset, maximum omnium malum. Aversio plane illa contentiosa est, qua diluenda peccata, ad pœnitentiam patefacta, atque damnata verbis, ac scriptis, mira animi firmitate, imo dura obstinatione, ac furenti pertinacia defendi dicuntur ab omnibus, dum omnium nomine Senatorum litteræ adversariæ promulgantur, cum tamen probe noverimus, studia ista haud ab omnibus Senatoribus comprobari, imo prudentiorum sententiis condemnari, atque lacrymis deplorari. Et quamvis adversantes dicant: (quod *ibidem* subjicitur a Jeremia) *Sapientes nos sumus,**

Sæc. XVII. mus, & lex Domini nobiscum est: in eos
 A. C. 1610. ipse ista retorquet, dicens: Vere men-

dacium operatus est stylus mendax scribarum. Ut merito illis, quos eadem peccata perstringunt, urgent, & damnant, timendum sit, ne eadem, que ibi subicitur, divinitus immissa vindicta in exterminium gentis illius, vos maneat, ut feriat, perdat, atque consumat, quod Deus a vobis avertat. Contingat enim me prius vita fungi, quam ista adeo funesta videre. Sumus, sumus, sicut & famus semper, (telis est Deus) omnium vestrum amantissimi, & studiosissimi, semper memores charitatis vestræ, qua nos excepistis, cum Venetias venissemus, ut quantumlibet immeritus, & peccator, de vobis tamen mihi sit propemodum prædicandum, quod Apostolus ait de Galatis.

Galat. 4. Sicut Angelum Dei excepistis me, sicut ut Christum Jesum. Memores & frequentes per dies singulos concursus, & accursus Amplissimorum Senatorum, atque Illustrissimorum Magistratum, nos convenientium, & (secundum il-

Ep. Joan. 5. lud Joannis) deducentium digne Deo, cum & quadam amoris exuberantia coegistis, & extorsistis importune, imperiri vobis

Rom. 1.

vobis aliquid gratiæ spiritualis, in ministerio verbi Dei, ut sic penes vos nostri Apostolatus, licet indigne perfuncti, remanserint qualiacumque impressa vestigia. *Currebatis bene, quis vos impedivit veritati non obedire?* (sic vos arguam verbis Apostoli.) *Utinam abscindantur, qui conturbant vos, & mergantur in profundum abyssi, ipsum imum barathrum peccatorum, quod est disciplinæ contemptus!* Sic enim in sacris oraculis scriptum est: *Impius, cum in profundum venerit peccatorum, contemnit.*

Sæc. XVII.
A. C. 1610.

Gal. 5.

Prov. 8.

Ad quod puniendum, sive expiandum delictum, si ipse peccans perpurgari nolit invitus, quod non accuset, magis autem defendat: opus fuerit Ecclesiastico conflatorio censurarum, (*est Isai. 31. ignis in Sion, & caminus ejus in Jerusalem*) ad combustionem peccatorum. In qua quidem fornace sic ardet ignis, ut purget, non autem consumat, nisi peccatum. Nam & Corinthius ab Apostolo in hanc est fornacem immissus, *in interitum carnis, ut spiritus salvus sit in die Domini*, ita plane ubi bono remedio utitur bene patiens, accidit juxta illud Proverbiorum: *Aufer rubiginem de argento, & egredietur vas purissimum:*

1. Cor. 5.

Prov. 25.

Hist. Eccles. Tom. LIV. Qq aufer

Sæc. XVII. aufer impietatem de vultu Regis, & fir-
 A. C. 1610. mabitur iustitia thronus ejus; fiatque,

Ijai 1.

quod & per Isaiam est pollicitus eidem populo suo, dicens: *Convertam manum meam ad te, & excoquam ad purum scoriam tuam, & auferam omne stannum tuum, & restituum iudices tuos, ut fuerunt prius, & consiliarios tuos, ut antiquitus. Post hæc vocaberis Civitas iusti, Urbs fidelis.* Ita quidem agitur res feliciter, si qui ad purgandum in conflatorium mittitur, non contradicat, nec augeat potius resistendo peccatum. Est enim tantæ officinæ opifex Deus, idemque ignis Dominus noster Jesus Christus: quod Malachie divinitus ostensum est, qui ait: *Ipsi quasi ignis conflans, & quod subdit: Sedebit conflans, & emundans argentum. Qui docuit ista suos Apostolos: Omnia, inquit, quæ audivi à Patre meo, nota feci vobis, & collaborat una cum ipsis. Nam hæc ad eos:*

Malach. 3.

Joan. 15.

Matth. ult.

Matth. 16.

Vobiscum sum usque ad consummationem sæculi. Præficiens vero operi Petrum, hæc ad eum: Tibi dabo claves regni cælorum. Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in cælis: & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in cælis, & respondens affore iugiter

ter præsentia sua, ait: *Ubi fuerint duo, Sæc. XVII.*
vel tres congregati in nomine meo, ego in A. C. 1610.
medio eorum sum.

Et contestans se etiam non solum *Matth. 18.*
 cum suis, sed & in suis esse, adjicit:

Qui vos audit, me audit, & qui vos Luc. 10.
spernit, me spernit.

Unde summa fiducia, qui divinitus
 ab ipso successore subrogatus est, Pau-
 lus, Pauli his potuerit ac debuerit uti
 verbis: *An experimentum quaeritis ejus, 2. Cor. 13.*
qui in me loquitur Christus? Quibus est
 usus verbis Apostolus, cum commina-
 tus est supplicium Corinthii delinquen-
 tis, ut sciret Ecclesia, ultori scele-
 rum assistere Deum Episcopo, ejus ho-
 norare ministerium, approbare aucto-
 ritatem. Hoc universonum sanctorum
 Patrum consilium probat: quod deni-
 que scriptor suorum temporum lucu-
 lentissimus, Petr. Bles. *epist. 146. ad Cæ-*
lestinum Pontificem scribens, his verbis
 insinuat: *Princeps Apostolorum adhuc in*
Apostolica Sede regnat, & imperat, & in
medio est constitutus judicarius rigor. Il-
ludque restat, ut exerat in malos, Pa-
ter, gladium Petri, quem ad hoc constituit
super gentes, & regna. Christi Crux an-
tecellit Cæsaris aquilas: gladius Petri gla-
dio Constantini, & Apostolica Sedes præ-
 Qq 2 judi-

Sæc. XVII. *judicat Imperatoricæ potestati. Vestra po-*
 A. C. 1610. *testas a Deo est, an ab hominibus? Nomen*

Deus Deorum locutus est vobis in Petro
 Matth. 16. *Apostolo, dicens: Quodcumque ligaveris*
super terram, erit ligatum & in cælis: &
quodcumque solveris super terram, erit so-
lutum & in cælis? Non ergo degenerat
in hærede Petri, dignitatis Apostolicæ
reverenda successio.

Paulus igitur, itemque Petrus, vi-
 cem Christi agens in terris, suorum lau-
 dabilissimorum prædecessorum exemplo,
 salubre, idemque necessarium ad salu-
 tem remedium est operatus in vobis,
 jam in certum prolapsis interitum, quo
 Imperatores, & Reges eodem morbo
 duræ pertinaciæ laborantes, redditi
 sunt pristinæ sanitati: & inter alios,
 qui penes vos curatus est, Fredericus
 Ænobarbus, diuturnus, & obstinatus
 hostis Ecclesiæ: cupidusque idem Pon-
 tificis vestræ salutis, salutaria vincula
 paravit, & per purgationem conflato-
 rium amoris incendit, cum in vos, to-
 nitruum instar cælitus lapsi, ad pertee-
 rendum, potius quam ad perdendum
 salubrem sententiam excommunicatio-
 nis intorsit, in sacro illo, eodemque
 pleno fratrum confessu, uniuscujusque
 rogata sententia. Tunc plane accidit
 secundum illud Propheticum:

Com-

Commota sunt superliminaria cardinum Sæc. XVII.
a voce clamantis, cum nimirum sacro A. C. 1610.
 suffragio Reverendissimorum S. R. E. Cardinalium,
 eadem sententia diversis *Isai 6.*
 rationibus stabilita, disertis verbis as-
 ferta, magna animi constantia confir-
 matur ab omnibus, & roboratur: quod
 scirent omnes, a *Deo* decretum, quod
 esset per ejus Vicarium promulgatum
 summa prudentia, atque scientia. Sic
 namque ipsi, rem tantam agentes ma-
 jorum suorum exemplo, memores pa-
 triæ vocis, qua olim Romanus Clerus
 ita litteris contra ingruentes schisma-
 ticos, sanctum allocutus est Cyprianus:
 (apud Cyprian. ep. 31.) *Absit ab Eccle-
 sia Romana, vigorem suum tam profana
 facilitate dimittere, & nervos severitatis,
 eversa fidei majestate, dissolvere, &c.* Sic-
 que pristinum retinuerunt cum sano Ca-
 pite conjuncta membra vigorem. Fa-
 ctum est igitur, utque majorum exem-
 plo fuerat faciendum, & facientibus
 bene cellisse sciretur.

At hic (quod lamentatus est Jere-
 mias) *defecit sufflatorium, in igne com-
 bustum est plumbum. Frustra conflagavit
 conflator, malitiæ enim eorum non sunt
 consumptæ, & quod queritur Ezechiel,
 dicens: Multo labore sudatum est, & non* *Ezech. 2.*
 Qq 3 *exiit*

Sæc. XVII. *exivit de ea nimia rubigo ejus, neque per*
 A. C. 1610. *ignem, Immunditia tua execrabilis, quia*
mundare te volui, & non es mundata a
sordibus tuis. Ego Dominus locutus sum.
 Quibus ita peccantibus alterum de duobus evenire solet, & quod terribilius illud, ut istiusmodi a Deo penitus deferantur, secundum illud divinum oraculum:

Jerem. 51. Curavimus Babylonem, & non est sanata: derelinquamus eam.

Ut sit maxima omnium illa comminatio, quam intulit in furore suo per Ezechielem:

Ezech. 16. Requiescet indignatio mea in te, & auferatur zelus meus a te, & quiescam, nec irascar amplius. Unde & deducta vulgata illa antiquorum ore sententia, a priscis etiam Gentilibus (Seneca de divina Providentia cap. 4. ex Demetrio.) Nihil esse infelicius felicitate peccantium, ab antiquis etiam Christianæ religionis tractatoribus (Origine in Periarch. Hieronymo epist. 33.) pariter usurpata. Alterum vero totum misericors, & peccantibus maxime utile: nempe ut qui in conflatorio Ecclesiæ sancto, pioque ipsorum repugnante malitia, & adversante protervia, mundari non meruerunt, in aliam longe ardentiorum manibus

nibus hostium præparatam, incensam- Sæc. XVII.
 que hostilibus flammis fornacem, com- A. C. 1610.
 burendi mittantur; ut factum est po-
 pulo Judæorum, cum eorum civitas
 cum templo in direptionem, combusti-
 onem, & desolationem; ipsi autem dati
 sunt in captivitatem Assyriorum, ad
 quos illa declamaverat, jussu Domini,
 Propheta sanctus: *Eo quod versi estis* Ezech. 22.
omnes in scoriam, propterea ecce ego con-
gregabo vos in medio Jerusalem, ut succen-
dam in ea ignem ad conflagrandum, sic con-
gregabo in furore meo, & in ira mea, &
requiescam: & conflagabo vos: & congre-
gabo vos, & succendam vos in igne furo-
ris mei, & conflagabimini in medio ejus &c.
 quæ hæc, & alia ibi posita immensa
 mala! quæ tamen & exoptanda magis
 fuerint, quam relinqui miseros obsti-
 nate peccantes, majori ira *DEI* in æ-
 ternum plectendos.

At quid fuit, quod tu, *confringens* Jerem. 2.
jugum Domini, & rumpens vincula ipsius,
dixisti: Non serviam? cum ista conver-
 tantur in damnum tuum, sicut populo
 illi, qui *lignas confringens catenas, ex-* Jerem. 28.
pertus est ferreas. Sic (inquiens Do-
 minus) *malitia tua arguens te, & aver-* Jerem. 2.
sio tua increpabit te, & scito, quia ma-
lum, & amarum est, reliquisse te Dominum
 Qq 4 Deum

Sæc. XVII. *Deum tuum.* Vis scire, quam malum?
 A. C. 1610. Ex verbis *Domini* facile est subducere
Matth. 18. rationem. Qui contestatus, ne vel u-
 nus ex pusillis, qui in eum crederent, con-
 temni deberet, est comminatus suppli-
 cium acerbissimum in eum, qui scanda-
 lizaverit unum de pusillis: adeo ut, ne
 in illud incurreret, expediret potius,
 ut suspenderetur mola asinaria in colloquio,
 & demergeretur in profundum maris. Quæ-
 rogo, pœna manebit peccantem in ma-
 ximum, si ita horrenda, atque terribi-
 lis teneat eum, qui peccaverit in pu-
 fillum? unde merito tunc illud *Domini*
exclamavit: Væ mundo a scandalis.

Vis adhuc scire, quam amarum?
 Prophetica, veluti in te conversa, o-
 racula intuere. Est namque sermo
Apocal. 1. DEI, gladius utraque parte acutus, ad fe-
 riendum, sicut anteriora, etiam poste-
 riora: ut ubi par culpa, par feriat quo-
 que vindicta. Jeremiam itaque audi,
Jerem. 5. & pavesce dicentem: Quæ habitas super
 aquas multas locuples in thesauris, vni-
 finis tuus pedalis præcisionis tuæ. Præci-
 sam namque te pedali præcisione a trun-
 co, per excommunicationis sententiam,
 constat. Posthac bona quædam spe-
 randa? & mala quæ non timenda? a
 radice præciso ramo, quis ulterius vi-
 rox?

ror? Radix est namque, ex sententia Sæc. XVII. A. C. 1610.
 Cypriani *epist.* 15. ipsa Romana Eccle-
 sia, quæ plurimo germine se diffundens
 in arborem, in Catholicam crescat, e
 qua si præciditur ramus, arefcit in
 ignem. Ipsa quippe omnium in terra
 mater, ut *Deus* in cælo Pater. Adeo,
 ut ejusdem sententia Martyris, *de uni-*
tat. Eccles. Cathol. habere non possit Deum
Patrem, qui non habet Ecclesiam matrem
 Romanam intelligens, dum ait, quod
in Petro una Christi Ecclesia, una Cathe-
dra demonstratur. Vides igitur, quam
 amarum, præcisam te ab Ecclesia, præ-
 cisam esse pariter a *Domino Deo tuo?*

Hæc vero damna vestra duplican- Luc. 6.
 tur *mensura conferta, & coagitata*, si non
 sentitis ea, vestra colla prementia, sed,
 si contemnitis, centuplicantur ipsa, imo
 crescunt in infinitum, quæ tanta mala
 ut caveatis, hortamur, rogamus ma-
 gis, & exoramus.

Sed quoniam vos, ut olim *aversa-*
trix Israel, incredibili adversus *Deum*
 contendens pertinacia, adhuc insane
 dicebat:

Absque peccato, & innocens ego sum. Jerem. 2.
 Cum *Deus* ad eam: *Ego iudicio conten-*
dam tecum, eo quod dixeris: Non peccavi.

Qq 5

Vos

Sæc. XVII. Vos, inquam, *excusantes excusationes in*
 A. C. 1610. *peccatis*, imo defendentes, & redarguen-
 tes, qui iuste redarguunt, *Deo* pugna-
Psal. 140. citer, & Ecclesiæ restitistis. Provoco
 vos ad prima Christianæ Fidei rudimenta, imo ad ipsius Naturæ cunabula, a quibus aberrantes, per devia ferri, inferrique in abrupta præcipitia sit necesse.

Jure namque divino, atque humano, sacra a profanis esse debere distincta, & diversæ censei penitus rationis, norunt omnes, adeo ut de his nulla dubitatio esse possit. Sacra autem, quam illæsa voluerit *Deus* in sua Ecclesia conservari, cum plurima suppetant ex *divinis Scripturis* exempla: unum, vel alterum tantummodo referemus, ut sic breviter causam absolvamus. Quo enim ista cuique hominum magis paterent ad sensum, voluit *Deus* altissimi parietis interstitio, sacras ædes a profanis esse in templo divisas, usque adeo, ut nequaquam Regibus liceret illum a *Deo* constitutum terminum transilire, sed neque eidem appropinquare absque Numinis offensa gravissima. Hinc vehemens illa querela Domini in Ezechiele, adversus Reges Juda: *Fabricati sunt, inquit, limen suum, juxta limen*

Ezech. 43.

limen meum, & postes suos juxta postes meos, (& murus erat inter me, & eos)
 & polluerunt nomen sanctum meum, &c. Si
 igitur non licuit Regibus appropinquasse termino præstituto inter sacra, & profana: quomodo in eum irrumpere, & suos intra sacra septa erigere parietes licuisset? Ita plane erudiens Principes, longe diversa esse inter se jura templorum, atque regnorum? Quod omnibus considerandum proponi volens Deus, sic alloquitur Ezechielem:

Sæc. XVII.
 A. C. 1610.

Tu autem, fili hominis, ostende domui *Ibidem.*

Israel templum, & confundantur ab iniquitatibus suis, & metiantur fabricam: & erubescant, quæ fecerunt. Ita plane fiet, & vos ista metientes, erubescatis, unde & magis pœniteat, non solum limen, & postes, juxta sacrum parietem extruxisse, sed sacrum dissipasse, & vestrum erexisse, dum, quæ sunt Ecclesiæ, jura pervasistis. Quamobrem in vos illud accipite dictum ab Isaia: *Erit vobis iniquitas hæc, sicut interruptio cadens, & requisita in muro excelso, quoniam subito, dum non speratur, veniet contritio ejus, & comminuetur, sicut conteritur lagena figuli contritione pervalida, & non invenietur de fragmentis ejus testa, in qua portetur igniculus de incendio, aut hauriatur patrum*

Psalms. 30.

tum

Sæc. XVII. *rum aquæ de fovea.* Sed ne fiant ista,
 A. C. 1610. hortamur, antevertite precibus, &
 pœnitentia.

I. Cor. 10.

Hæc de muro ex veteri Testamento, quæ in figura contingebant illis, in Novum transferenda esse spirituali sensu, monemur, sed latiori mensura. Etenim in Christi Ecclesia non murum unum tantummodo dividendum inter sacra, atque profana positum esse, scimus, sed murum & antemurale, ut cecinit suo cantico Isaias: *Salvator ponetur in ea, murus, & antemurale.* Aperite portas, & ingrediatur gens iusta, custodiens veritatem: non autem profanans sacra, divina conculcans, temerans sancta, & dissipans Sanctuarium, quæ, cum intus fuerit, jubetur projici ab Ecclesia, secundum illud Apocalypsis: *Foris canes, & venefici, & impudici & homicidæ, & idolis servientes, & omnis, qui amat, & facit mendacium: In quorum sortem conijcit idem Isaias, qui leges iniquas statuunt, dicens.*

Isai. 26.

Apoc. 22.

Isai. 10.

Væ, qui condunt leges iniquas, & scribentes, injustitiam scripserunt. Quid facietis in die visitationis, & calamitatis de longe venientis? ad cuius confugietis auxilium? & ubi derelinquetis gloriam vestram,

fram, ne incurvemini sub vinculo, & cum Sæc. XVII.
interfectis cadatis? Hæc tanta mala ag- A. C. 1610.
 gregata audivimus, exigente divina
 vindicta, in *condentes leges iniquas*. Sed
 quid, si addatur, præscribi eas & non
 subditis? plane tyrannicum esse, uno
 omnes ore clamabunt. Et si appona-
 tur, & sacris? nomen sacrilegorum
 non effugient. Quod tantum crimen,
 mox præcipuum sensit *Petrum ultorem*, Actor. 5.
 cui non satis visum, in ultionem faci-
 noris, ejusmodi delinquentes sententia
 anathematis ab Ecclesia separare, sed in
 terrorem credentium voluit eos *interse-* 2. Thessal. 2.
cisse spiritu oris sui, ita horribili delin-
 quentium pœna fanciens in *Ecclesia* di-
 sciplinam, ne dicata semel, saltem men-
 tis proposito, dona *Deo*, quis impie
 auderet attingere. Quod plane eo red-
 ditur execrabilius scelus, si lege firme-
 tur, ut jure fieri videatur, quod con-
 tra jus divinum etiam usurpatur. Stent
 igitur altissimi, iidemque fortissimi di-
 videntes sacra a profanis, exaltati a
Christo parietes, quibus Imperia sunt
 divina lege distincta. ut, *quæ sunt Cæ-* Matth. 22.
saris, Cæsari, & quæ sunt Dei, Deo red-
dantur, ne quid a Principibus adversus
 personas *Deo* dicatas, vel bona eidem
 oblata, aut jura ipsi debita, vendicetur.

In

Sæc. XVII. In quibus attendite, quotupliciter
 A. C. 1610. deliquistis, cum primo leges fancieritis

in non vobis subditos homines, Deo sacros, deinde quod tuleritis eas adversus loca sacra, & res sacras, nempe bona Deo dicata, ac quod denique jura sacra, ut vestra, statueritis, penitus everteritis, & quidem non sine magno periculo lædendæ Catholicæ fidei, in confundendo, imo evertendo ordinem Hierarchicum, a Deo in ipsa Ecclesia Catholica antiquitus institutum, a Christo confirmatum, prædicatum ab Apostolis, assertum in Conciliis, roboratum traditione, cultuque receptum ab omnibus Orthodoxis Principibus, & aliis cunctis inferioris ordinis Christianis. Quæ enim (inquit Apostolus) sunt, a Deo ordinata sunt. Invertitur quidem ordo Hierarchicus, si, quæ sunt alterius, alter sibi perperam summat. De hujusmodi enim idem Apostolus, qui fixos terminos sacros transgrediuntur, hæc ait: Ignorantes enim justitiam Dei, & suam quærentes statuere, justitiæ Dei non sunt subjeçti, utpote rediti malo opere injustissimi.

Rom. 13.

Rom. 10.

Quid igitur vobis arrogatis de juri-
 bus Ecclesiasticis sancire leges, easdem-
 que adversas legibus Ecclesiasticis,
 quan-

quandoquidem laicis inconcessum sit, Sæc. XVII.
 etiam proficuas præscribere de istis le- A. C. 1610.
 ges? Audite, qui in Romano Conci-
 lio, sub Simplicio Papa, fuerit actita-
 tum, ubi agens Basilius vicem Odacri
 Regis, legem tulit, de non alienandis
 bonis Ecclesiasticis: cui vos contra-
 riam promulgatis, ut alienari omnino
 debeant. Intercessit enim tunc Maxi-
 mus, Bleranus Episcopus, qui conver-
 sus ad sanctam Synodum dixit: *De me
 licuit laico legem dare?* Respondens sancta
 Synodus, dixit: *Non licuit, & recitata
 in Synodo ipsa lege, hæc de ea Bula-
 lius, Episcopus Syracusanus: Scriptu-
 ra, quæ in sacro Concilio est recitata, nem-
 pe constitutio de non alienandis bonis Ec-
 clesiasticis, evidentissimis documentis constat
 esse invalida. Primum, quod contra Pa-
 trum regulas a laicis, quamvis Religiosis,
 quibus nulla de Ecclesiasticis facultatibus
 aliquid disponendi legitur unquam attributa
 facultas, videtur. Deinde, quod nullius
 Præsulis Apostolicæ Sedis scripture firme-
 tur &c.* Si istas nervosas, adeo anti-
 qui Patres nostri, in Romano Conci-
 lio, adversus laicos legislatores, di-
 xere sententias: tolerabimus nos latas
 a vobis leges injustas, atque damnosas,
 Bona Ecclesiastica dissipantes? tum la-
 tas a Regibus pro eorundem conser-
 vatio-

Sæc. XVII. vatione proficuas, ea tantum ratione,
 A. C. 1610. quod non esset laicorum, scribere Sacer-
 dotibus leges, Patres continuo abro-
 garunt?

Quam autem fuerint cauti posterores Orthodoxi Imperatores Occidentales, ne quid, inconsulto Romano Pontifice, statuerent in *Ecclesia*, etiamsi pro *Ecclesia*, deducantur in exemplum vertices illi sæcularis potentiae, toto Orbe conspicui, Christianissimi Imperatores, Carolus Magnus, & Ludovicus Pius, qui summa religione colligentes in unum, diligentia sanctorum Monachorum, leges Ecclesiasticas suis admixtas, nonnisi eas prius recognitas ab Episcopis, probatas vero ab Ecclesie Romanæ Pontificibus, edere præsumperunt, prout ex eorum *Præfationibus* constat. Qui plane nihil antiquius semper habuerint, quam Ecclesiasticam libertatem, imprimis vero auctoritatem primariam Romanæ Ecclesie sanctam tectam posteritati mandare. Hinc illud apud eos, *capitul. lib. 7. c. 265. 267. Constitutiones contra Canones, & decreta Præfulum Romanorum, seu reliquorum Pontificum, vel bonos mores, nullius sunt momenti. Et inferius lib. 5. cap. 35. de auctoritate Papæ super omnes Episcopos:*

pos: *Comprovincialis Synodus retractetur* Sæc. XVII. A. C. 1610.
per Vicarios Urbis Romæ Episcopi, si ipse
decreverit. Quod si quid criminofum,
per Clericos committi contingeret, quid
in eos agendum, censent, Carolus cum
Episcopis, Romanum Pontificem con-
sulendum, lib. 7. epist. 187. itidem, ne
quid grave, inconsulto Rom. Pontifice,
ageretur. Et, si majores causæ in medio
 fuerint devolutæ, ad Sedem Apostolicam
(ut sancta Synodus statuit, & beata con-
suetudo exigit) incunctanter referantur. Si
hæc ergo, quæ in favorem Ecclesiæ
sancita essent, non absque confirma-
tione summi Patris, Romani Pontificis,
edere præsumperunt imperatores Chri-
stianissimi: qua fronte alii, quorumve
 exemplo, nili Juliani Apostatæ, vel a-
liorum tyrannorum, adversarias sanctæ
Ecclesiæ juribus leges scribunt, & pro-
mulgant? Audite post alios, ex Joan-
ne Damasceno, de imagine orat. 2. quo-
rum sit jura Ecclesiastica condere, cum
post multa eodem argumento tractata,
subjicit ista: Regum est civilis administra-
tio, Ecclesiastica vero constitutio, Pasto-
rum, atque Doctorum. Et inferius. Non
suscipio Regem, sibi Sacerdotium per ty-
rannidem vendicantem. Et post enume-
ratos Imperatores Orientales, tyranni-
ce rem agentes, subdit: Non regis re-
Hist. Eccles. Tom. LIV. Rr gulis,

Sæc. XVII. gulis, sed Patrum institutis, tam scriptis,
A. C. 1610. quam non scriptis, Ecclesiam cenſeo con-
ſtitui, & gubernari debere.

Sed audite optimi Imp. Baſilii Ma-
 cedonis verba, & exempla imitami,
 ita in VIII. Synodo Oecumenica Catho-
 licos laicos alloquentis. De vobis au-
 tem laicis, tam qui in dignitatibus, quam
 qui absolute converſamini, quid amplius di-
 cam, quam quia nullo modo nobis licet de
 Eccleſiaſticis cauſis ſermonem movere, neque
 penitus reſiſtere integritati Eccleſiæ, & uni-
 verſali Synodo adverſari. Hoc enim in-
 ſtigare, & quæſerere, Patriarcharum, Pon-
 tificum, & Sacerdotum eſt, qui regimini
 officium ſortiti ſunt, qui ſanctificandi, qui
 ſolvendi, & ligandi poteſtatem habent, qui
 Eccleſiaſticas, & cæleſtes adepti ſunt claves:
 non noſtrum, qui paſci debemus, qui ſan-
 ctificari, hoc eſt, benedici, qui ligari, vel
 a ligamento ſolvi egemus. Quantacumque
 enim religionis, & ſapientie laicus exiſtat,
 vel etiam ſi univerſa virtute intus polleat,
 donec laicus eſt, ovis vocari non deſinet. Ru-
 ſus Episcopuſ, quantacumque ſit, irreve-
 rentia plenuſ, & nuduſ omni virtute, do-
 nec Antiſteſ eſt, & veritatis verbum rite
 prædicaverit, paſtoris vocationis, & di-
 gnitatis diamna non patitur. Quæ ergo
 nobis ratio eſt, in ordine ovium conſtitutiſ,
 paſto-

pastores verborum subtilitate discutiendi, & Sæc. XVII.
 ea, quæ super nos sunt, quærendi, & am- A. C. 1610.
 biendi: Oportet ergo nos cum timore, &
 fide sincera hos audire, & facies eorum ve-
 reri, cum sint ministri Domini omnipoten-
 tis, & hujus formam possideant, & nihil
 amplius, quam quæ nostri ordinis sunt, re-
 quirere. Nunc autem, ut videmus, adeo
 multos malitia in insaniam accendit, ut ob-
 liviscentes proprii ordinis, & quod pedes
 sint, minime cogitantes, legem ponere velint
 oculis, non ut natura se habet. Et infe-
 rius: itaque moneo, & exhortor omnes, qui
 tales sunt, ut maledictum, & alternum o-
 dium avertentes, & judicare judices desi-
 nant, attendant sibi, & secundum divinam
 voluntatem conversari contendant. Nam
 non quiescet supremum judicium, sed contra
 dissidentes divinus furor stillabit, & justam
 ultionem opere cunctis ostendet. Hæc Ba-
 filius. Quæ paulo fusius ad verbum re-
 tulisse volumus, ut tanti imperatoris
 exemplo intelligatis, quam reveren-
 tiam, & obedientiam rebus, ac perso-
 nis Ecclesiasticis exhibere debeatis. Sed
 alia innumerabilia, eaque clarissima in
 hoc genere exempla, brevitatis causa,
 recensere prætermittimus.

Est autem illud omnino falsum, quod
 ad peccati excusationem affertis, id

Rx 2

ipsum

Sæc. XVII. ipsum scilicet factitatum a vestris antecessoribus, qui se nemini subjicientes, quod proficuum Reipublicæ videretur, hoc statuerunt. At secus quidem illi, qui, quod scirent, legibus Ecclesiasticis inconcessum, nequaquam audebant decernere suis legibus, sed extorquendum putabant per Patriarcham, quod negandum sibi scirent a Rom. Pontifice. In hoc sane vobis modestiores, quod non auderent condere legem de his, quæ non essent ad forum Ecclesiasticum pertinere. Ut hæc autem evidentiori percipiatis exemplo, cum plures extant de his litteræ, unæ illæ, quæ & breviores, recitandæ hic erunt, Innocentii Papæ III. datæ ad Patriarcham Constantinop. civem Venetum, nuper creatum, cum ab iisdem Venetis, simulque Gallis, ipsa Constantinopolitana civitas est capta, anno millesimo ducentesimo quarto. Sic enim se habent, uti leguntur in Codice Actorum ejusdem Pontificis: qui ita incipit a ministerio sibi a Deo credito, in regimine universalis Ecclesiæ:

Jerem. I.

Ad hoc (inquit) Deus Apostolicæ Sedis Antistitem, qui plenitudinem habet Ecclesiasticæ potestatis, super gentes, & regna constituit, ut, juxta verbum Propheticum, revellat, & destruat, dissipet, & disper-

disperdat, quæ in agro Dominico, tuæ cul- Sæc. XVII.
turæ commisso, inutilia reperit, & nociva, A. C. 1610.
juxta quod alibi sibi præcipitur a Domino
per Prophetam: Dissolve cogitationes im-
pietatis, solve fasciculos deprimentes. Nos
igitur attendentes, juramentum illud, quia
prorsus illicitum, non esse servandum, quod
a te Venetiis constituto, fuit a Venetis vio-
lenter extortum, sicut tua nobis insinuat
patescit, (ut videlicet neminem sis factur
Canonicum in Ecclesia sanctæ Sophiæ, nisi
Venetæ nationis, vel qui continue per de-
centium Venetiis habitasset: quodque bona
fide, modis omnibus, quibus poteris, la-
borabis, ut semper in Ecclesia S. Sophiæ
fit de Venetiis Patriarcha, salvo tamen in
omnibus Apostolicæ Sedis jure, auctoritate,
reverentia, & honore. Licet hæc conditio
staret adjecta, ut non sit in scriptis redacta)
præsentium tibi auctoritate mandamus, &
in virtute Spiritus sancti districte præcipi-
mus, quatenus juramentum illud nequaquam
observes, cum Sanctuarium Dei non sit hæ-
reditario jure ab aliquibus possidendum, sed
in omni gente, qui facit justitiam, acceptus
est Domino: præcavens diligenter, ne post
hoc Apostolicæ Sedis præceptum, in præ-
missis articulis iterum delinquas. Qui, si
de cætero solos Venetos in Ecclesia S. So-
phiæ Canonicos institueris, aut ad hoc im-
penderis operam qualemcumque, ut semper

Sæc. XVII. A. C. 1610. *in eadem Ecclesia sit Venetus Patriarcha, in ipsa non ponendo Canonicum, nisi juret, quod numquam alium de Venetiis eliget, aut recipiet Patriarcham, nulla deinceps ratione super his poteris excusari. Sed nec illud observes, quod absque juramento dixeris promississe, ut neminem Archiepiscopum, præter Venetum, in tota facias Romania. Ne vero prætextu jurationis canonice, aut cujuscumque promissionis obtentu, talia de cætero præsumantur, aut si præsumpta sint, observentur: nos obligationes hujusmodi auctoritate Apostolica irritamus, sub interpositione anathematis prohibentes, ne quis ea observare præsumat: tibi que præcipimus, ut id Canonicis sanctæ Sophiæ non solum instituas, sed etiam instituendo caute denucias, quatenus hoc nefas valeant evitare. Licet autem plus debueris Dominum timere, quam homines, ne jurares aliquid propter homines contra Deum: si tamen in illo juramento per vim, & metum extorto, præscriptam adhibuisti cautelam, ut juraveris, salvo in omnibus Apostolicæ Sedis jure, auctoritate, reverentia, & honore nos tibi, delictum humiliter confitenti, speciali gratia indulgemus, ut hujusmodi juramentum nullum tibi possit præjudicium generare, dummodo præceptum, quod salubriter tibi facimus ad salvandum jus, auctoritatem, reverentiam, & honorem Apostolicæ*

licæ Sedis, contra cujus statuta, ea, quæ Sæc. XVII. sunt jurata, redundant, fideliter exequaris. A. C. 1610.

Cæterum & si præscripta nobis a tuis Nunciis secreto fuerint annunciata: noveris tamen pro certo, quod quædam eorum certa relatione prius fuerant nostris auribus patefacta.

Haftenus litteræ Innocentii, quibus etsi non laudanda de majoribus vestris annuncientur vobis, eos tamen reverentiores fuisse, ut, qui non ausi fuerint, ut vos facitis, de Clericis leges sancire, satis apparet. Noveritis ex iisdem pariter, haud adeo novum, ut insurgant Romani Pontifices vindices adversus vestros pro tuenda libertate Ecclesiastica. Ita quidem Innocentius.

Qui etsi adeo redarguit Patriarcham pœnitentem, ad Romanam Ecclesiam supplicem confugientem; qua reprehensione, quibus comminationibus, & censuris exagitasset vestros Præsules, quos non dixerim Episcopos tanto nomine indignos, sed mercenarios, imo nec hoc *Joan. 10.* nomine honestandos, cum nec sibi fuga, ut assolent mercenarii, consuluerint, sed lupos potius nominandos, qui se lupo venienti conjunxerint, atque in gregis totius internecionem miscuerint? Quod nolim contumeliæ loco dictum accipiant:

Rr 4

pian:

Sæc. XVII. A. C. 1610. piant: mendax arguar, nisi hoc ipsum Evangelica auctoritate constiterit. Nam, cum præstent ipsi, quod *luporum est, lupos* dici debere non renuant. Est namque *luporum, oves dispergere*, ut testatur Evangelista: omnes autem schismaticos *dispergere*, Christi Jesu sententia illa firmatur, quæ inquit: *Qui non est mecum, contra me est; Et qui non colligit mecum dispergit.* Quod jure in ejus Vicarium transferatur, ut *dispergere* æque dicatur omnis, qui *non colligit* cum Romano Pontifice. Nam audi Catholicæ Ecclesiæ tubam, S. Hieronymum *epist. 57. scribentem ad Damasum Romanum Pontificem: Quicumque tecum non colligit, spargit. Hoc est: Qui Christi non est, Antichristi est.* Pastorum vero est, Christo collaborare, pro ejus grege ex adverso confurgere; Principibus, plus æquo sibi sumentibus, sacerdotali vigore resistere, constantia infracta reprehendere. Quod & naviter ab aliis omnibus Romanis Pontificibus actitatum scimus adversus quoscumque Principes, ut continuo insurgerent legum Principum abrogatores, vel correctores. Ut fecisse S. Gregorius reperitur, *l. 2. epist. 62. & l. 7. epist. 10.* qui legem Mauriti Imperatoris, cogentem ad militam Monachos, nonnisi emendatam, promulgandam

Luc. IX.

dam curavit. Præstiterunt & hoc ipsum Sæc. XVII. A. C. 1610. alii inferiorum Ecclesiarum Episcopi: & inter alios S. Ambrosius *epist.* 32. 33. & edit. acerrimus vindex Ecclesiasticæ libertatis, ne invaderetur ea aliquatenus a laicis, quamvis Imperatoribus orbis dominis. Qui & legem trium Augustorum, adversariam Ecclesiasticæ libertati, Mediolani tunc promulgatam revocari coegit, & edi omni errore purgatam. *Cod. Theod. lib. 17. Episcopus.*

Sed quid singulos memorem? Jam ex sacro Oecumenico Concilio inferamus hic testimonium, ne quid Principes suis legibus sibi arrogent contra leges Ecclesiasticas. In sacrosancto Calcedonensi Concilio, cum causa Episcoporum ageretur, Eustathius, Beryti Episcopus, sic compellavit iudices cognitores: *Num secundum Canones Ecclesiasticos, an secundum leges Imperatoris causa dirimenda esset? Tunc iidem interlocuti iudices, ista dixere: Sacratissimo domino orbis placuit, non juxta sacras Imperatoris litteras, & pragmaticas, res Sanctissimorum Episcoporum procedere, sed secundum Canones, a sanctis Patribus datos. Omni igitur cessante e sacris pragmaticis definitione, Canones de hoc capitulo editi legantur. Hæc iudices cognitores, qui ad*

Rr 5

S. Sy-

Sæc. XVII. S. Synodum conversi, hoc ipsum rogarunt, A. C. 1610. Utrum ei placeret, ex regulis Patrum, hujus causa quæstionem examinari, an ex sacris pragmaticis? sancta Synodus dixit: Contra Canones nihil pragmaticum valebit, regulæ Patrum teneant. Hæc ibi. Atque modo satis de his, quæ generatim spectant ad leges Principum, latas de rebus, personis Ecclesiasticis. Nunc autem speciatim (ut cominus rem agamus) descendamus ad eas, quas vos sanxistis adversus Ecclesiasticam libertatem, quarum causa ab Ecclesia Catholica, sententia excommunicationis, justissime excisi estis.

Redarguimini in primis *litteris Apostolicis*, sanxisse legem, qua cavetur, ne personæ Ecclesiasticæ sæculares, & Regulares, in bonis Ecclesiasticis a laicis possessis, sub quovis titulo, aut colore, jure prælationis, seu consolidationis directi cum utili dominio, aut extinctionis lineæ, aut alia quavis causa, bonorum prædictorum proprietatem sibi vindicare ullo umquam tempore possint. Hoc est decretum in consilio vestro firmatum, quo jura humana, pariter ac divina subvertere nitimini. Nam cum & prædones ab injusta possessione exturbare sit vetitum, quomodo *Christi*
jus

jus acquisitum tollere prævaletis? Ve-
 rum caput hoc ad emphiteuses spectans, Sæc. XVII.
A. C. 1610.
 superfluum fuerit attigisse, eo quod a
 vobis, veluti causa cadentibus, in ve-
 stris est litteris prætermisum, jam e-
 victa causa vestro silentio: & quidem
 prudenter a male coeptis desistentibus,
 manus dantibus. Quod si in reliquis
 id ipsum præstitissetis, vere sapientium
 specimen, numquam oblivione delen-
 dum, posteris edidissetis, quibus tan-
 topere frustra laboratis præscribere le-
 ges, Deo penitus adversarias.

Exagitamini insuper *litteris Aposto-
 licis*, per vos statutum, Ne quis Eccle-
 sias, Monasteria, Hospitalia, atque a-
 lias religiosas domos, Venetiis, & ubi-
 que locorum, dominio vestro subjecto-
 rum, sine vestra speciali licentia fundet,
 & erigat. Quam autem contra jus,
 fasque id præsumpseritis, quæ dicturi
 sumus, vos commonebunt. Clamat
 S. Ambrosius *epist.* 33. cum vel unam
 saltem Ecclesiam, in amplissima Medio-
 lanensi civitate, Valentinianus, Ortho-
 doxus Imp. exposceret, & in negatam
 irrumperet, inquiens: *Domum privati
 nullo potes jure temerare; domum Dei exi-
 stimas auferendam? allegatur, Imperatori
 licere omnia, ipsius esse universa. Noli te
 gravari*

Sæc. XVII. gravare Imperator, ut putes in ea, quæ
A. C. 1610. divina sunt, Imperiale aliquod jus habere.

Matth. 22. Noli te extollere; si vis diutius imperare,
esto Deo subditus, Scriptum est: Quæ Dei,
Deo: quæ Cæsaris, Cæsari. Ad Impe-
ratorem palatia pertinent; ad Sacerdotem
Ecclesiæ. Publicorum tibi mœnium jus com-
missum est, non sacrorum. Iterum dicitur
mandasse: Debeo & ego unam basilicam
habere.

Hæc Ambrosius ad Valentinianum,
Orthodoxum, & bene Catholicum Im-
peratorem, matris Justinæ tamen in-
stantia, causam agentem Arianorum;
qui, eo quod sibi unam Ecclesiam ven-
dicare tentarit, licet dimiserit, cito ci-
tius expertus est, quod Sanctus fuerat
comminatus, ut tyranni gladiis con-
fossus, desierit imperare.

Quod S. Ambrosius in Occidente,
id ipsum præstitit S. Joannes Chryosto-
mus in Oriente. Theodoretus *lib. 5. hi-
stor. cap. 32.* Cum Gaina tyrannus pe-
teret, dari Constantinopoli Ecclesiam
unam, & ad hanc concedendam Im-
perator inclinaretur Arcadius; restitit
utrique Chryostomus, Imperatori sci-
licet, quod promitteret, quod sub jure
suo non esset repositum; & tyranno,
quod

quod male peteret, quod non esset Imperatoris. Sæc. XVII.
A. C. 1610.

Sed non solum id tanti professi sunt Sacerdotes, sed etiam ipsi modestissimi Imperatores.

Nam illa Occidentalis Imperii culmina, Augustissima æque, ac robore militari potentia, simulque doctrina rerum sacrarum conspicua, Carolus, & Ludovicus, cum faterentur, super Ecclesias nullum sibi vendicandum esse dominum, vere legitimi laudati sunt Imperatores, ut qui lege scripta professi sunt, non tantum in Ecclesiarum constructione, aliquod jus non esse concessum Imperatoribus; sed neque absque Episcopi licentia, domi suæ Oratorii construendi habere aliquam facultatem. Quod probe cognitum, *pragmatica sanctione* ita relinquere voluere testatum, *lib. 5. cap. 182.* his verbis: *Placuit nobis, (sicut ab Episcopis, & reliquis Sacerdotibus, ac Dei servis admoniti fuimus) ne capellæ in nostro Palatio, vel alicubi, sine permisso Episcopi, in cujus est parochia, fiant. Si igitur nec capellam unam, & in suo Palatio ædificandi, absque licentia Episcopi, tanti Imperatores facultatem se habere testati sunt; quomodo ædificandi Ecclesias, & alia religio-*

Sæc. XVII. ligiosa loca, dandi licentiam, vel ne-
 A. C. 1610. gaudi, vos ita vobis arrogatis aucto-
 ritatem?

Verum habetis vos, qui magnopere gloriemini; habetis, quem ostendatis vestræ legis auctorem, Nicephorum Phocam, Constantinopolitanum Imperatorem, qui reperitur vestræ similem condidisse legem, quam ob ejus turpitudinem oportuit promulgasse elegantioribus fucatam coloribus. Ac plane talem vos imitatos esse hominem, est, ut ex hoc magnopere erubescatis, utpote monstruosum, foedum, tam Græcorum, quam Latinorum historicorum, & Luitprandi, Episcopi Cremonensis, apud eum legatione perfuncti, stylo exagitatam, & ad summam turpitudinem denigratam, atque infamissime deformatam.

Hujus Imperatoris, inquam, *de his constitutio extat, sed decurtata, apud Theodorum Balsamonem; integra vero in Codice Juris Græcorum; libro secundo, Novellarum Constitutionum Imperatorum,* quam ob nimiam, deformem, & execrabilem prolixitatem, hic describere prætermisimus. Consulat ipse Lector, si libet, eximiae turpitudinis monumentum, sed a Græcorum fontibus per vos,
 tam-

tamquam a Solone atque Lycurgo de-
 promptum. Quam quidem, rot colo-
 ratam fucis *Sanctionem*, quis ipso primo
 ejus intuitu, meretricio deceptus or-
 natu, contemnendam esse putarit? Sed
 mala, quæ secum plurima vexit, pru-
 dentio rem fuccefforem reddiderunt Imp.
 Utpote quæ primum quidem auctori
 fuo peperit clades immensas, parave-
 rit Imperium funeftiffimum, & tandem
 eidem attulerit mortem acerbiffimam.
 Sed nec finis malorum in nece promul-
 gatoris, verum, quamdiu *Sanctio* illa,
 non fancta, fed impia viguit, (quod
 fuit fpatium annorum viginti trium) vi-
 gens jugiter ipfa fuerit peftis totius Im-
 perii: quod difertis verbis, teftatus
 eft, qui eam abrogavit, Bafilius junior
 Imp. cujus *Conftitutio* a Theodoro Bal-
 famone fic breviter recitatur:

*Divinitus conftituta Majeftas noftra,
 cum & a Monachis, quorum teftata pietas,
 ac virtus eft, & ab aliis multis cognoverit,
 legem a domino Nicephoro, ufurpatore Im-
 perii, de Ecclefiis Dei, religiofis que domi-
 bus latam, cum præfentium malorum, tum
 univerfalis hujus fubverfionis, atque confu-
 fionis caufam, & radicem extitiffe, velut
 non ad injuriam, contumeliamque dumtaxat
 Ecclefiarum, & religiofarum domorum, fed
 ipfius quoque Dei, conditam: cumque adeo
 reipfa*

Sæc. XVII.
 A. C. 1610.

Sæc. XVII. reipsa sic comparatum id esse comperit,
 A. C. 1610. (nam ex quo Lex ista robur habuit, nihil
~~boni penitus in hodiernum usque diem at-~~
 tatis nostræ contigit; sed potius e contrario
 nullum omnino genus calamitatis intermisit)
 statuit, per religiosam hanc Auream Bullam,
 cui subscripsit, legem illam, prius latam,
 ab hoc præsentis die cessare debere, ac de-
 ceptis irritam, nulliusque momenti manere
 conditis ante ipsam legibus, tam de Eccle-
 siis Dei, quam de Religiosis domibus, vim
 & robur suum obtinentibus, quas & il-
 lustris Majestatis nostræ, & pater ejusdem,
 & abavus, optime, ac religiosissime pro-
 mulgarunt. Ut sancta, & immutabilis esset
 hæc Constitutio, propria manu subnotatam,
 aureo quoque sigillo subsignari iussimus,
 mense Aprilis, die quarta, indictione pri-
 ma, Anno ab origine mundi sex millesimo,
 quadringentesimo nonagesimo sexto. Est an-
 nus salutis nongentesimus octogelimus
 septimus. Audistis, majoris fuisse au-
 thoritatis apud Imp. Basilium, aliquot
 Monachos, petentes ab eo legis sacri-
 læ abrogationem, quam apud vos
 summam dignitatem tanti Pontificis, id
 sæpius litteris rogantis, & comminatio-
 nibus postulantis? Toleraturus ergo
 ipse erat id genus legis vestræ, quæ,
 etsi non aliunde, ex sui antiqua origine
 magnam secum adferet infamiam; quam
 etiam,

etiam, ut omnium malorum fontem, **Sæc. XVII.**
 successor, pius Imperator obstruxit? **A. C. 1610.**

Vultis & de his in Occidentalibus
 oris exemplum audire lugubre, histo-
 riam audite tetram, quanta secum ad-
 ferat damna, una edita ab Imperatore
Sanctio, adversaria Ecclesiasticæ liber-
 tati? Audite breviter, quæ malorum
 atrocitate, longiori ambitu circumdu-
 cenda esset oratio. Valentinianus, e-
 jus nominis novissimus Imp. anno Re-
 demptionis 552. ubi, post prostratum
 anno superiori in Gallis Attilam, le-
 gem illam ignominiosissimam tulit, qua
 Ecclesiasticum tribunal penitus tollere-
 tur, *Novell. Valent. tit. 12. de Episcop.*
judicio 10. mox secundum illud Danielis: **Dan. 8.**
Datum est ei robur propter peccata: ejus-
 dem Attilæ excisa potentia adeo rur-
 sum viruit, & reffloruit, ut eodem an-
 no exciderit Aquileiam, aliasque Gal-
 liæ Cisalpinæ nobilissimas civitates at-
 triverit, & nisi obicem passus esset Ro-
 manum Pontificem, S. Leonem, ejus
 semel accensa flamma univèrsa Italia
 conflagrasset. Ita plane evidenti fuit
 demonstratum exemplo, nihil aliud
 fuisse, præscripsisse Imperatorem leges
 contra Ecclesiastica jura, quam hostes
 erigere, jam bello prostratos, in exter-
 minium totius Imperii, quod paulo an-
 tea fuerat victoriis clarissimis illustra-
 tum.

Hist. Eccles. Tom. LIV.

Ss tum.

Sæc. XVII. tum. Nam & post eandem latam le-
 A. C. 1610. gem, aliis, & his majoribus fuit cla-
 dibus labefactatum, Urbe ipsa a Gen-
 ferico capta; nec desiere mala, quous-
 que pessima illa, fons malorum omnium,
 Lex permansit. Audistis, quæ Oriens,
 quæ & Occidens clament, de *sancti-
 bus* adversus Ecclesiæ jura editis, tunc
 nimirum ruere Imperium, cum ipse
 vigeant. Et vos, qui ex Aquileis ci-
 neribus orti estis, cavete, ne ex eadem
 causa in cineres revertamini.

Jam transeamus ad aliam legem per
 vos male sancitam, de non relinquen-
 dis Ecclesiis, vel personis Ecclesiasticis,
 bonis immobilibus, absque Senatus
 vestri licentia: cujus causa etiam com-
 meruistis excommunicatione percelli.
 Ita plane vos estis in iis secuti eundem
 execrandum Nicephorum Imp. in cujus
constitutione verba ista legistis: *Itaque ab
 hoc tempore nemini liceat nec fundos, nec
 agros, nec loca, Monasteriis, aut geroco-
 miis, aut Xenonibus quomodocumque trans-
 mittere, adeoque nec alicui Metropoli, vel
 Episcopatus &c.* quam legem, ut Im-
 perio damnosissimam, ut audistis, Ba-
 filius Imp. summa detestatione penitus
 abrogavit. Cujus vel tantum originem
 ostendisse, confutasse est; & abrogatio-
 nem apposuisse est exposuisse palam op-
 probrio. At scimus pariter, & anti-
 quitus

Sæc. XVII. verbo Domini consolidatæ, eo quod nec
 A. C. 1610. *portæ inferi prævalebunt adversus eas.* Por-

ro per inferi portas interpretati sunt
 Matth. 16. plures sanctorum Patrum, potentiam
 sæcularem Principum iniquorum.

*His litteris Apostolicis præmissis, jam
 vestras, atque primum illas ad Ecclesi-
 arum Præsules, a Duce datas, inspicimus.* Quis existimare potuisset, tan-
 tum Ducem, tot, tantorumque bene-
 ficiorum recens a Sede Apost. percep-
 torum, adeo profunda teneri potu-
 se oblivione, quorum saltem vinculis
 contineri in officio debuisset, ne adeo
 ab ipsa pertinaciter resiliret? Recens
 memoria est, cum vobis, oppressis ty-
 rannide Ottomannica, jacturam passis
 insulæ Cypri, amissuris proxime Cre-
 tam, inhiante tyranno ad extremam
 vestri domini everfionem, Sedis Apo-
 stolicæ Præsul sanctissimus, Pius quin-
 tus, sacro fœdere summa potentia in
 summa difficultate divinitus concinnato
 adeo admirandæ victoriæ fuerit auctor,
 & retinendæ libertatis adjutor. Cujus
 erga vos adeo ingentis impensæ bene-
 ficentiæ, & munificæ largitatis tran-
 sierunt onera ad successores, relicta ad-
 eo Ecclesia obærata, ut æris alieni
 dissolvendi reliqua nulla sit spes, op-
 pignoratis redditibus Ecclesiarum. Cu-
 jus beneficii si memores, si grati (quod
 &

& Ethnici faciunt) fuissetis, quæque gravissima ab eadem sancta Sede vobis imposita, perpeti potius, quam ab ea aversione schismatica scindi debuissetis. Audite, quæ vos immense redarguat, vere summo Principe digna, ipso Carolo Magno sententia, *Distinc. 19. cap. 2.* una cum aliis sacris legibus promulgata: *In memoriam, inquit, B. Petri Apostoli, honoremus sanctam, Romanam, & Apostolicam Sedem, ut quæ nobis Sacerdotalis mater est dignitatis, esse debeat Ecclesiasticæ magistra rationis. Quare servanda est cum mansuetudine humilitas. Et licet vix ferendum ab illa Sede imponatur jugum, tamen feramus, & pia devotione toleremus.* Hæc ipse.

Sæc. XVII.
A. C. 1610.

Dux autem vester, quia ad salutem, non ad interitum, promulgatum est in vos de illata excommunicatione decretum, nulla suæ salutis, vel suorum habita ratione, mox contumaciæ plenas, contemptu refertas, eas ad *Præfules literas* dedit, quarum sola memoria, vestra posteritas sit suffundenda pudore. Sed quid erit? juxta Sapiensem: *Id* *Eccles. 1.* *quod fuit: quod & ita scriptum legitur in sacris oraculis: Sedes Ducum superborum destruxit Deus, & sedere fecit mites pro eis: Radices gentium superbarum arefecit Deus, & plantavit mites pro eis ex ipsis gentibus. Quod fecit, facturum est*

Eccli. 10.

Sæc. XVII. semper Deus, apud quem nulla est acco-
 A. C. 1610. ptio personarum, ut par pari ferrat vi-
 dicta delictum, nisi vincens Deum po-
 nitentia intercedat. Ad quam capel-
 fendam ut vos adeo resilientes redda-
 mus procliviores, provocandum est ad
 majorum exempla. Vobis innotescat,
 quantopere minorum quoque Episco-
 porum sint reveriti summi Duces ut-
 cumque latas excommunicationis sen-
 tentias. Tempore Honorii imp. Boni-
 facius, Comes, dux totius exercitus,
 tantæ erat auctoritatis, ut ejus tantum
 nutu, universam Imperium contremi-
 sceret. Cum esset in Africa, atque
 Hippone scelestissimum hominem con-
 fugientem ad Ecclesiam, e liminibus
 raptum, detrusisset in carcerem, S. Au-
 gustinus hæc audiens ad ipsum perbre-
 ves mox has litteras dedit, (epist. 6. in
 Append.) quibus absque alia citatione,
 vel commonitione præmissa, sententiam
 excommunicationis intorsit:

Coloff. 3.

Miror, quomodo tam cito fidei murum
 aries ruperit inimici. Novi enim qua reli-
 gione semper sis Ecclesiam Dei veneratus.
 Quo instigante, frater, hominem de Ec-
 clesia rapuisti? Tuus si de tuo amico forte
 præsumeret fugitivus, posset proculdubio in-
 tercessoris causa veniam promereri. Ergo si
 amicus intenditur, cur Deus offenditur?
 Sed si de potestate præsumitur, Nabucho-
 donosor

Dan. 4.

donosor regem intende, qui causa superbia Sæc. XVII.
 in bovem est ex homine commutatus. Non A. C. 1610.
 ut confundam te, hæc scribo, sed ut filium
 meum charissimum moneo. Ecclesie igitur I. Cor. 4.
 illæsum revoca, quem ut irreligiosissimum ra-
 puiisti. Oblatio vero domus tuæ a Clericis
 ne suscipiatur, indixi; communionemque
 tibi interdico, donec peracta pro ausibus,
 vel errore, a me definita tibi met pœnitentia,
 & tempore condonato, pro hoc facto, corde
 contrito, & humiliato, dignum offeras sa- Psal. 50.
 crificium Deo. Hæc ad Bonifacium, Co-
 mitem, Augustinus, erectus ad ultio-
 nem sceleris vigore sacerdotali. Quid
 ad hæc respondisse putas tantum Comi-
 tem, ducem exercitus, sic ab Augu-
 stino flagris censuræ Ecclesiasticæ ver-
 beratum? Audi redditam ad eum epi-
 stolam, his ipsis verbis:

Humilis saluto, quod primum est. Su-
 scipi autem tremens Sanctitatis tuæ verba,
 verberibus plena. Scio, quod veniæ præ-
 paratur, qui ab Augustino, perfectissimo
 Sacerdote, corripitur: nec debet Episcopo
 denegare, quod voluntas facit, aut casus.
 Ipse enim sibi denegat curam, qui suam me-
 dico non publicat causam. Hominem ergo,
 piissime Pater, e limitibus Ecclesie raptum,
 tuis sanctis aspectibus jussio mea, furorque
 subduxit. Alieno non sunt facta ista consi-
 lio, Dei, & Sanctorum ejus, regimine
 vivo. Illum itaque virum, morte dignissi-
 mum,

Sæc. XVII. *mum, quem (ut dixi) meus de Ecclesæ fo-*
A. C. 1610. *ribus furor abstraxit, vitæ tuis iussionibus*
donamus illæsum. Agnosco culpas, indi-
gnæ meæ lacrymæ jungantur tuis fletibus
justis, quo possit hæc nota, nigro inscripta
titione, deleri. Ecclesæ mihi introitus non
negetur: illic spero veniam, ubi admisi cul-
pam. Oblatio vero domus meæ (ut tua
Sanctitas iussit) ad cælestis Regis mensam,
eius manibus offeretur.

Hæc Bonifacius, deferens in omni-
 bus Sacerdoti, sicut & Stylico sancto
 Ambrosio, æque petenti reddi sibi de-
 linquentem, ab altari evulsum, Cre-
 sconium, qui timore percitus, ob vin-
 dictam militibus divinitus illatam, qui
 suo iussu sacrilegium perpetrarant, per
 multos dies per poenitentiam, (ut Pau-
 linus in *vita S. Ambrosii*) eidem S. Epi-
 scopo satisfaciendum curavit. Addimus
 & tertium exemplum de Andronico,
 Præside Pentapolis in Ægypto, qui in
 eo quod *suum Edictum*, conviciis ple-
 num, in Ecclesia suspendisset, a Sy-
 nesio, Ptolemaidis Episcopo, collecta
 ibi Synodo, nulla prævia citatione com-
 monitus, terribili anathematis senten-
 tia perculsus, & Magistratu abdicatus,
 magna animi submissione, poenitentia
 prævia admitti ab Ecclesia, a qua ex-
 clusus fuerat, multum rogavit. Hæc
 que cum Arcadius imperaret in Oriente.
 At

At quid ex plurimis paucos memo- Sæc. XVII.
 rem clarissimos Præfectos provinciarum, A. C. 1610.
 cum & ipsi Imp. & Reges magnam inde
 sibi gloriam compararunt, quod a Pon-
 tificibus perculsi sententia anathematis,
 haud contumaces sint eisdem adver-
 sati; sed obsequentes eorum mandatis,
 ut ex qua pulsi erant, in Ecclesiam ad-
 mitterentur, nihil prætermiserunt hu-
 militatis officii, atque pœnitentiæ im-
 positæ disciplinæ, ut qui primus inter
 eos initiatus, est Christiana religione,
 Philippus Augustus, (Eusebius, *lib. 6.*
hist. cup. 27.) Theodosius Imp. & post
 alios multos, quos brevitatis causa,
 prætermittimus recensere, qui apud
 vos veniam ab Alexandro Papa humili
 obsequio promeruit, Fredericus; unde
 summam peperit sibi laudem, & con-
 ciliavit honorem. Sicut e contra illi
 ingentem contraxerunt infamiam, &
 ignominiosum adepti sunt nomen schis-
 maticum, aut hæreticum, qui *contra Actor. 9.*
stimulum calcitrantes, reluctati sunt disci-
 plinæ, exulantes ab Ecclesia, redditi
 etiam cælestis gloriæ exhæredes, *ex- Psalm. 140.*
cusantes excusationes in peccatis, & reji-
 cientes culpam in Pontificis austerita-
 tem: ut fecisse reperitur, & suis ipse
 Dux vester testatus est *litteris*.

Quibus quidem, primum de S. D.
 N. vehementer exoptulans queritur,
 S s 5 quod

Sæc. XVII. quod missus ad eum a se legatus, *ipsum*
A. C. 1610. *ures reperisset oclusas.* At quid? Num
 quia exauditus non est, auditus non
 fuit? hoc certe nemo negarit, cum a-
 lioqui nec audiri meruerit, qui non
 obediturus advenerat, sed contradic-
 turus Pontifici, ut exitus declaravit, se-
 cundum illud Osee:

Osee. 4.

*Unusquisque non iudicet, ut non argua-
 tur vir: populus enim tuus, sicut hi, qui
 contradicunt Sacerdoti: profundum id
 malorum esse significans, cum non obe-
 ditur, sed contradicitur Sacerdoti. Ubi
 in eandem sententiam S. Hieronymus,
 in Osee. cap. Nunc quia in sceleribus per-
 severant, & impudenti Deum fronte con-
 temnunt, audiunt: Non esse necesse, ut ve-
 niatis ad iudicium, ut in vestris flagitiis
 arguamini: quia tantæ estis impudentiæ, ut
 nec convicti quidem pudorem habeatis, &
 verecundiam. Hæc & alia S. Hiero-
 nymus.*

Secundum ista & Nicolaus, san-
 ctissimus Pontifex, *epist. 27. & 55.* pro-
 hibuit, Lotharium regem venire Ro-
 mam, ad dicendam causam, ut quod
 non mereretur audiri, qui hætenus sæ-
 pe monitus, mandatis Pontificiis au-
 dire contempisset; licet promississet sæ-
 pius, se omnibus præceptis Pontificiis
 pariturum. Nam in *epistola* ipsius Ni-
 colai ad Ludovicum, & Carolum, Fran-
 corum

corum Reges, (epist. 9.) hæc post multa: Sæc. XVII.
 Ipse quidem Lotharius nobis, & vobis per A. C. 1610.
 Imperiales Legatos mandavit, quod Romam
 vellet venire. Cui interdiximus, & om-
 nino interdiximus, ut iter talis, qualis nunc
 est, non arripiat, eo quod S. R. E. talena
 respuat, & contemnat, & in hoc perseve-
 ret, quod late in toto diffusum est orbe.
 Quod scilicet uxore abjecta, pellicem
 introduxit. At quid æquius videri pos-
 set, quam si Rex reus suam præsen-
 tiam Judici exhiberet? Sed quia ad-
 monitionibus Pontificiis non obtempe-
 rasset, rejicitur, ut indignus, qui con-
 ferat audiendus ad Apostolicum thro-
 num. Subdit demum: Quod si, inquit,
 contra propositum nostrum forte præsumpse-
 rit venire Romam; minime, cum qua cupit
 honestate, vel hic suscipietur, vel hinc pro-
 fecto regredietur. Quid igitur expo-
 lat Dux, missum a se Legatum occlu-
 sas reperisse Pontificis aures, cum ob spre-
 tas tot antea præcedentes admonitio-
 nes ejusdem summi Pontificis, nec ipse
 Dux, exemplo Lotharii regis, admitti
 debuisset in Urbem? Ita quidem, si
 tanti prædecessoris exemplo, sanctitate,
 atque scientia eminentissimi, res tra-
 ctanda fuisset: ut nihil sit penitus, quod
 queri possitis, etiam si legatus vester,
 nullatenus fuisset auditus.

Vel

Sæc. XVII. Vel si agendum fuisset exemplo A-
A. C. 1610. Alexandri Tertii, Romani Pontificis, qui

Legatos Regis Angliæ missos excusa-
 turos regem ipsum, quod mandatum
 non dedisset de inferenda nece S. Tho-
 mæ, Cantuariensi Archiepiscopo, (quod
 revera non fecerat) negatus est tamen
 illis ab ipso Papa auditus, quousque
 juratoria cautione adhibita, ex parte
 regis promisissent, Regem ipsum omni-
 observantia, & obedientia subiturum
 iudicium in omnibus Apostolicæ Sedis,
 ejusdemque in omnibus sententiæ pa-
 riturum. Qua ratione, neque vester
 Legatus admitti debuisset ad audien-
 tiam, quem sciret Pontifex non ad pa-
 rendum, & jurandum obedientiam, sed
 ad refragandum, & contradicendum,
 a vobis missum esse.

Quoniam vero peculiare est malis
 Principibus, qui Apostolicæ Sedis ju-
 dicium vitare conantur, aliquid exci-
 pere, quo vel saltem contemptum pa-
 riant judicanti, ut illud maxime, quod
 nimia celeritate præcipitaverit senten-
 tiam, potius quam ex præscripto Ca-
 nonum, servato ordine judiciario, tulerit.
 Fuit olim ista querela Michaelis
 Imperatoris adversus eundem, de quo
supra, Nicolaum Pontificem; qui re-
 darguens ipsum, ostendit, satis esse,
 absque aliquo servato juris ordine, sum-
 mo

mo Pontifici, si quomodocumque rem Sæc. XVII.
 compertam habuerit, & quomodolibet A. C. 1610.
 delinquentes Principes commonuerit;
 & si non parerent, absque alio ordine
 judiciario, in contemptores, vel con-
 tumaces, excommunicationis senten-
 tiam ferat: idque facitari solitum ab
 ipsis, si quid adversus Principes emer-
 ferit contentions. Adeo ut nulla pos-
 sit legitima esse querela adversus S. D. N.
 Paulum V. qui in eos commonendo mul-
 tus fuerit, & nihil omnino profecerit.
 His itaque dilutis objectionibus, jam
 quæ post hæc in *iisdem Ducis litteris ad
 Præsules* subjiciantur, videamus.

Sunt plane hujusmodi, quod ab ex-
 ordio nascentis Ecclesiæ, ab his, qui
 se Catholicos profiterentur, contuma-
 ciores esse datas, nullus inveniet: quip-
 pe quæ acerbissimo sint refertæ con-
 temptu. Sed quæ in execrabiles *con-*
temptores Paulus Apostolus ingerat, &
 vos pertingant, audite: *Videte*, inquit, Actor. 13.
ne superveniat vobis, quod dictum est in
Prophetis: Videte contemptores, & admi-
ramini, & dispergimini, quia opus operor
ego in diebus vestris, opus, quod non cre-
detis, si quis enarraverit vobis. Nempe
 quod desinetis esse, quod estis, dum
 male quæritis esse super *Ecclesiam*, quæ
 efficere non potestis. De vobis nam-
 que eadem pertractantibus, illud divi-
 nitus

Sæc. XVII. nitus scriptum oraculum esse sciatis:
A. C. 1610. *Qui habitat in cælis, iridebit eos: & Dominus subsannabit eos.* Hi namque uti vos adversus *Dominum*, & adversus *Christum ejus*, nempe præsidentes ipsis Sacerdotes, illa dicebant: *Dirumpamus vincula eorum: & projiciamus a nobis jugum ipsorum.*

Joan. 21.

1. Cor. 4.

Rom. 14.

Quid adversus summum Sacerdotem sibi arrogat quisque, quantumlibet summus Princeps? Etenim cum tenera laicus tantum sit *ovis*, est ex grege *Petri*, seu potius *ovis* foetus: Siquidem quod *Christus dixit ad Petrum: Pasce oves, pasce agnos*: per *oves*, rectores Ecclesiarum interpretati sunt Patres: per *agnos*, ex eis in *Christo* genitos reliquos Christianos. Audi compellantem te, (quisquis es transgrediens terminos tuos) Apostolum *Paulum*, & dominium tuum, justis limitibus adeo coarctantem, ut extra eos, qui sunt tibi subditi, nullam in reliquis te habere sentias potestatem, ut eos judices. Tu quis es, inquit, qui judicas alienum servum? domino suo stat, aut cadit. Si alieni servi abripitur tibi Apostolica denunciatione judicium: quomodo presumere poteris alterius fori, non tibi subjectum saltem, judicare clericum? quomodo Diaconum, vel Sacerdotem, quomodo Episcopum, & (quod horrendum

dum dictu) quomodo tua sententia con-
demnabis, & non horresces Archiepi-
scoporum, vel Patriarcharum senten-
tias *judicare*, ac denique (quod mon-
strum, atque portentum Luciferi est)
dices in caelum conscendam, supra astra Dei,
exaltabo solium meum, judicabo judicia
Vicarii Christi, latas ab eo sententias
nullas esse, propria denuncians aucto-
ritate definiam, quod & fecisti. Sed sic
elevatus, certum casum expavesce, qui
subditur: *Verumtamen ad infernum de-*
traheris, in profundum lacu, adeo ut ma-
gno te scias periculo, sicut magno pia-
culo, divina tentasse, tribunalque di-
vinitus constitutum, *super caelum exalta-*
tum, ejus retractando sententiam, per-
vasisse. Sed audi te absterrentem A-
postolum: *Nescitis, quia Angelos judica-*
bimus: quanto magis saecularia? Veneran-
dumque est *Angelis,* quomodo Princi-
pibus non reverendum, quod contem-
pisti tribunal, & contumeliis affecisti.
Danielis thronum circumstabant Angeli
vindices: Petri cathedram deseret cu-
stodia Angelorum ulciscantium, quid-
quid peccatur in eam?

Sed nulla gravior poena peccati ipso
peccato, quo & nullum gravius impie-
tate, quam parit contemptus, & alit.
Nam audi S. Martyrem, Cyprianum
epist. 65. ubi redarguit Diaconum, con-
tem-

Sæc. XVII.
A. C. 1610.

Isai. 14.

Ibid.

I. Cor. 6.

Dan. 12.

Sæc. XVII. temnentem Episcopum: *Hæc sunt, in-*
A. C. 1610. *quit, initia hæreticorum, ortus, atque co-*
natus schismaticorum, male cogitantium,
ut sibi placeant, ut Præpositum superbo
tumore contemnant. Sic de Ecclesia reci-
ditur, sic altare profanum foris collocatur,
sic contra pacem Christi, & ordinationem,
atque unitatem Dei rebellatur. Porta igitur
est hæc, quam aperit falsa iustitia,
ex qua progressus patet in hæreses, ex
contemptu: de quo idem epistol. 69. In-
de enim schismata, & hæreses oborta sunt,
& oriuntur, dum Episcopus, qui unus est,
& Ecclesie præest, superba quorundam præ-
sumptione contemnitur, & homo dignatione
Dei honoratus, indignus hominibus iudi-
catur. Quis enim hic est superbiae tumor,
quæ arrogantia animi, &c.

Sed quantum te deferat, & procul
 abhorreat iustitia, quam præsumis, ut
 omnes intelligant, quæ sunt abs te po-
 sita contra sententiam Apostolicæ Se-
 dis, hic reddamus: Ais in primis, con-
 tra omnem rationis formam litteras Apo-
 stolicas esse conceptas, & adversus id quod
 divina Scriptura, Patrum doctrina, & Sa-
 cri Canones docent, esse conscriptas. Sen-
 tentiam vero excommunicationis iisdem Apo-
 stolicis litteris promulgatam, non solum ir-
 justam esse, & indebitam, sed etiam nul-
 lam, nulliusque momenti illegitime fulmina-
 tam, nullo juris ordine servato. *Ista le-*
guntur

guntur in illis totidem verbis expressa. Sæc. XVII.
A. C. 1610.
Sed singula percurramus. *Contra omnem rationis formam, & scita sacrarum legum litteras* adversus vos ab Apostolica Sede datas affirmas. Hic cogimur inviti in memoriam revocare, quæ per vos, & vestros ministros, perperam perpetrata, diu multumque dissimulata sunt ab Apostolica Sede; deplorata tamen semper, dum nulla penitus emendatio sequeretur: quæ, si ex *sacrorum præscripto Canonum*, res agendæ fuissent, guttas pluvix, fulmina anathematis superassent. Quot vidimus Romæ miseros exulantes Episcopos, vobis subditis civitatibus præfectos, dira persecutione vexatos, cum obrutam revocare in lucem tentarent Ecclesiasticam libertatem? Quot Clericorum inferioris ordinis perlatae sunt jugiter querelæ, de foro Ecclesiastico intercepto, expilatis bonis Ecclesiarum, sublatis juribus, invasis Ecclesiis, violato sacro asylo frequenter? Qui annunciatus frequentior *Apostolicarum litterarum contemptus*, ipsius vero imprimis *Bullæ, in Cæna Domini promulgari solitæ*, violatio, & cum violatione despectio? Præmittimus verba contumeliosa, falsa dicteria, acuta scommata, irrisiones, & investivas, quibus jugiter exagitare consueverunt vestri Sanctæ Romanæ

Hist. Eccles. Tom. LIV. T t Ec-

Sæc. XVII. Ecclesiæ Clerum, isthæc jugiter perpetu-
 A. C. 1610. assuetum, non parcentes ei, qui Christi

loco, ipsius voluntate, primarium thronum obtinet, summo Pontifici: ut pudeat nos ista referre, quæ vos inferre delectet. Hæc, & alia id genus plurima, sæpe ingesta, & audita frequenter, sunt pacifice, & æquo animo ab eo tolerata a prædecessoribus clementissimis, ut ipsis jam sua ipsorum patientia verteretur opprobrio, cum a nonnullis, adversus eos zelo DEI restuantibus, illud Dominicum iactaretur: *Simon, dormis?* Attamen passi sunt potius infimulari torporis, quam periclitari in Sede Apostolica tolerantiam: expectantes cum Apostolo, si quando daret vobis *Deus pœnitentiam ad cognoscendam veritatem, & respiscentiam a laqueo diaboli*: ubi vero cognitum est, etiam firmitate legum, per vos vestra obfirmata esse peccata: haud amplius tolerantia tempus visum est, sed divisionis, & combustionis, dicente messoribus patrefamilias illud Evangelicum: *Tolite zizania, & alligate ea in fasciculos ut comburendum.*

Marci 14.

2. Tim. 2.

Matth. 13.

Hic perpendite, an contra omnem rationis formam: (quod obtenditis) dicamque *Scripturam, ac doctrinam Patrum, & sacros Canones*, custos sacrarum legum, Romanus Pontifex, post diu dissimu-

Sæc. XVII.
A. C. 1610.

simulatum patientiæ somnium, tandem vindex evigilaverit: cum contra omnes militent *rationes*, divina aspirent oracula, *Patres* faveant, consentiant *sacri Canones*, quorum vos omnium contemptores omni destituti sacrarum legum præsidio, in illud absurdum impugistis, dixerim & monstruosum, utpote hæctenus a Catholicis intentatum, a schismaticis tantummodo, & ab hæreticis usurpatum, ut laici cum fitis, (quod neque sibi Episcopi in Conciliis arrogarunt,) pronunciare audeatis, ipsam in vos *promulgatam excommunicationis sententiam* a summo Pontifice, esse *injustam, indebitam, nulliusque momenti, atque illegitimam*, utpote (quod subjicitis) *nullo servato juris ordine* latam.

Unde tanta vobis auctoritas, ut *judicetis* Judicem universorum, quem nullum hæctenus Concilium, legitime congregatum, ausum est *judicare*, cum ab eo omnia Oecumenica Concilia accipere auctoritatem, ut absque ejus sententia, ipsa nec Oecumenica dici, aut indici potuerint, nec in eis sanciti *Canones* alicujus fuerint firmitatis? in quibus & frequenter sit conclamatum: *Prima Sedes a nemine judicatur*: & Pontifici dictum: *Tua te sententia purga, & damna*. Ista cum fuerint hæctenus summa religione custodita: quomodo laici hominis

T t 2

sen-

Sæc. XVII. sententia labefactantur, ac penitus in-
A. C. 1610. fringuntur?

Isai. 37. Quis audens ista, non cum *Ezechia*
4. Reg. 19. mox illud exclamet: *Blasphemia dicitur*
2. Par. 32. *hæc?* Et sicut ille *Rabfacis* litteras im-
 pias attulit in templum, & expandit eas
 coram Domino: ita quicumque fidelis,
 in cujus manus eadem ipsius Ducis li-
 teræ contumaces, atque protervæ per-
 venerint, legeritque horrendas blasphemias,
 effusas in contumeliam Apostolicæ Sedis,
 & contemptam ejus, qui in ea a Christo,
 per Spiritum sanctum, magno miraculo
 positus sedet, Petri successor, Christi
 Vicarius, Paulus V. inferat eas in
 Basilicam Petri, admoveat confessioni
 ipsius, ibidemque expandens eas, illatam
 tantam contumeliam ejus Cathedræ clamet,
 & deploret injurias, ipsum invocet suæ
 ipsius, quam a Christo regendam accepit,
 Ecclesiæ defensores? ultores insuper
 appellet, sanctissimos conditores Canonum,
 & defensores ipsorum, Ecclesiæ Rom.
 Pontifices, & Sanctos omnes, in quorum
 omnium despectum, præsumpta
 tanta abs te esse noscuntur? Qui cum
 adeo contempseris thronum, in quo
 habitatione connexionis membrorum
 cum capite, ipse Christus insedit, no-
 veris summo damno tuo in petram im-
 pegisse, de qua primum sit dictum in
 Psalmo?

*Psalmo: Absorpti sunt juncti petrae judi- Sæc. XVII.
ces eorum. Et a Domino de eadem: Qui A. C. 1610.
cecididerit super lapidem istum, confringe-
tur, super quem vero ceciderit, conteret* *Psal. 140.
eum, ea nimirum confractioe atque Matth. 21.
contritione, de qua jam dixerat ibidem
verbis illis apertissimis: Auferetur a vo- Ibid.
bis regnum Dei, & dabitur genti facienti
fructum ejus. Petra autem ipsa, quovis
impetu agitetur, verbo Domini confir-
mata, nullam sit umquam passura ja-
cturam. Verane sint ista, periodus mil-
lenorum, ac sexcentorum annorum
Christi regnantis edocet, qua innume-
ris impetita contrariis petra ista, ferro,
& igne tentata sæpissime, nullam ipsa
fenserit, sed plurimam intulerit, lacef-
sentibus læsionem.*

Quomodo autem ausus es pronun-
tiare *illegitimam, injustam, ac dicere, ex-
communicationem esse nullam, quæ aucto-
ritate non caruerit pronunciantis, cui
nec alia necessaria defuerint ad actum
legitimum conducentia: unde omnes
istæ tuæ de nullitate exceptiones ne-
cesse sit evanescere? cum inducatur pa-
riter necessario ex præmissis, nullo pa-
cto dici posse, eandem esse sententiam
excommunicationis nullam, vel injustam,
sed omnibus esse consentientem Eccle-
siæ juribus, & exemplis: quam neque
indebitam, (ut inique asseris) illegiti-
manne,*

Sæc. XVII. *manve*, (ut male infers) aut nullius
 A. C. 1610. *esse momenti*, (ut manifestissime erras)
 asserere quisquam poterit, nisi cui si-
 des Catholica male oleat, & sit Prima-
 tus ipsi *Petri* contemptui, existimetque
 cum hæreticis recentioribus, Romane
 Ecclesiæ privilegia non esse a *Christo*,
 sed ab Imperatoribus, cum Patres, &
 sanctissimi Martyres, Irenæus *lib. 3. c. 3.*
 & Cyprianus *de unitate Eccles.* qui *Fa-*
biani locum, *Petri* locum appellat, ep.
 52. Optatus Milevitanus *lib. 2. contra*
Parmen. sanctus Hieronymus *epist. 57.*
 58, 85. sanctus Augustinus, *epist. 165.*
 & *cont. ex Mar. cap. 4.* & *contra partem*
Donati, Fulgentius, sanctus Leo Ma-
 gnus *epistol. 55. 89.* & *in homiliis frequen-*
ter, Gelasius *Cod. de summa Trinitat. &*
fide Cath. 4. Joannes Papa, & Martyr.
 in *epist. ad Justinianum*, Vigilius *ad eum-*
dem, Gregorius Magnus *lib. 4. epist. 32.*
 & denique omnes, quorum fastidio est
 immensum numerum recensere, omnes,
 inquam, tam Occidentales, quam Ori-
 entales, confessi sunt Patres, auctori-
 tem a *Christo* acceptam ad Romanos
 Pontifices, per *Petrum* esse transfusam
 eorundemque omnium una, eadem-
 que sit sententia, Primatum Romane
 Ecclesiæ per *Petrum* a *Christo* descen-
 dere. Unde omnes semper negarint ipsi
 Romani Pontifices, præsertim vero Ge-
 lasius,

Sæc. XVII.
A. C. 1610.

larius, Bonifacius, Nicolaus, & alii posteriores, neque per Synodos, neque per Imperatores, Romanam Ecclesiam esse, quod est, caput omnium Ecclesiarum, & super omnes auctoritate polentem, sed tantum Christi promissione, quod & omnes sunt professi Successores ipsius, ac denique omnes, quotquot nomen Catholicum meruerunt, ut ista negasse, sit omnino ab Ecclesia Catholica exulasse, & cum hæreticis Novatoribus collegisse, quorum mentis obtusæ argumenta repereris abundanter in *Annalibus Ecclesiasticis consutata*.

Christi igitur privilegio, roborato Petri Apostolatu, eadem promissione, universa ejusdem est roborata successio, de qua ad Anastasium Imperatorem Gelasius post alia, de iisdem dignissime, sicut justissime prædicata: *Impeti, inquit, possunt humanis præsumptionibus, quæ divino sunt iudicio constituta, vinci tamen quorumlibet potestate non possunt: præfatus hæc antea: Et si cunctis generaliter Sacerdotibus, & recte divina tractantibus, Fidelium convenit corda submitti: quanto potius Sedis illius Præsulis consensus est adhibendus, quem cunctis Sacerdotibus Divinitus summa velit præeminere?* Cujus despectus quanti sit criminis, inde inferas, quod etiam minimorum Episcoporum, censuris Ecclesiasticis rem a-

Tt 4

gen-

Sæc. XVII. gentium contemptus, sic afficit con-
 A.C. 1610. temptores, ut indignos eos reddat ipso
 nomine Christiano. Nam accipe, quæ
 Gregorius Magnus, *lib. 9. epist. 39. prop. fin.* inquit, quem & citat Nicolaus Papa
epist. 9. Si vero sunt, qui dicunt, quia
 compulsus quispiam necessitate, si anathe-
 matizatus fuerit, anathematis vinculo non
 tenetur, ipsi sibi testes sunt, qui Christiani
 non sunt, quia ligamenta sanctæ Ecclesiæ
 variis existimant conatibus solvere, &c.
 Quod si obtentus necessitatis nec sufficit,
 ut quis invalidam, vel nullam fuisse ex-
 communicationem dicere possit, quo eam
 contemnat: utique multo minus si in-
 justa fuerit, sponte sua contemnere ali-
 quis debet.

Est plane vulgata illa scriptorum om-
 nium recepta sententia, excommuni-
 cationem, sive justam, sive injustam,
 esse timendam, ac minime contemnen-
 dam: quod, velut firmissimum axioma,
 Ecclesiastica custodivit antiquitas. Ut,
 quod jam ab omnibus ubique & semper
 probari possit assertum, nulla prolius
 habenda sit ratio, si quisvis magni no-
 minis homo his quidpiam contrarium
 visus sit asseruisse: quem penitus con-
 temnendum esse, his verbis docet Vin-
 centius Lirinensis *contr. hæres.* magne
 existimationis antiquus Theologus, di-
 cens: *Ille est verus & germanus Catholicus,*
 qui

qui veritatem Dei, qui Ecclesiam, qui Christi Sæc. XVII.
 corpus diligit, qui divinæ religioni, qui Ca- A. C. 1610.
 tholicæ fidei nihil præponit, non hominis
 cuiuspiam auctoritatem, non amorem, non
 ingenium, non eloquentiam, sed hæc cuncta
 despiciens, & in Fide fixus, & stabilis
 permanens, quidquid universaliter antiqui-
 tus Ecclesiam Catholicam tenuisse cogno-
 verit, id solum sibi tenendum, credendum-
 que decernit: quidquid vero ab aliquo
 deinceps uno, præter omnes, vel contra
 omnes Sanctos, novum, & inauditum sub-
 induci senserit, id non ad religionem, sed
 ad tentationem potius intelligat pertinere.
 Via hæc regia, ambulandum per eam: de-
 clinans vero per contemptum ad dexteram,
 vel sinistram, magnam sibi, in quam inci-
 dat, foveam parat. Inobedientia enim pa-
 riens contemptum, reatum contrahit quo-
 vis alio graviolem, siquidem divina Scri-
 ptura testatur: Quoniam quasi peccatum
 ariolandi est, repugnare, & quasi scelus
 idololatriæ, nolle acquiescere.

Contra vero summa est laude digna I. Reg. 15.
 simplicitas iusti, qui timens culpam,
 ubi non est culpa, innocentiam integram
 servat, & gratiam auget. Hinc lau-
 datur pietas Theodosii Imperatoris Au-
 gusti, qui non justam tantum, sed quæ
 nulla penitus erat, utpote excommuni-
 catio lata ab homine petulante, cuius
 nulla erat prorsus excommunicandi au-
 ctoritas

Sæc. XVII. A.C. 1610. Historia storitas ita exhorruit, ut neque cibum fumere umquam sustinuerit, quousque ab eodem, a quo ejusmodi nulla excommunicatio progressa esset, benedictionem consequeretur. Sed audi brevem ipsam historiam memoria dignam, quam Theodoretus lib. 5. hist. c. 37. recitat his verbis: *Vir quidam excolens vitam Monasticam, animo paulo audaciore præditus, ad Imperatorem, rei cujusdam petendæ gratia, accedit. Quod cum scipius fecisset, Imperatori Ecclesiastica interdicitur communione, vinculoque Ecclesiæ ei injecto, decedit. Imperator autem fidei comprimis excellens, ad palatium veniens, cum tempus instaret convivii, Et omnes convivæ adessent, dixit, se non prius capturum cibum, quam Ecclesiæ vinculo solveretur. Proinde unum ex familiarissimis ad Episcopum mittit, ut potestatem faciat ei, qui ipsum ligaverat, vinculo solvendi. Cum autem Episcopus respondisset, non debere cujusquam vinculum admittere, significassetque, eum solutum esse, non tamen solutione illa contentus fuit, donec ille, qui eum ligaverat, magno cum labore conquiritus, communioni illum restituisset. Hujusmodi erat Imperatoris erga leges divinas fides. Hactenus Theodoretus, & quidem factum repræsentans laude dignissimum: siquidem totum impensum est pietati, quidquid ex nimia scrupulositate*

lofitate videri poterat esse progressum. Sæc. XVII.
Odoratus est autem in sacrificio Dominus A. C. 1610
odorem suavitatis, qui pro ipso adversus
 barbaros, atque tyrannos pugnans, ipsi *Genes. 8.*
 integrum, atque floridum conservavit
 Imperium, atque feliciter propagavit.
 At jam, quod ad Ducis *litteras* spe-
 ctat, satis.

Quod autem pertinet ad *litteras* Se-
 natus, contra eandem excommunica-
 tionem publice datas *ad populum*: quod
 in eodem argumento versentur, eadem
 remaneant confutatæ responsione. Ce-
 terum simillimum plane id genus *litte-
 rarum* esse scias illi, quod male usurpa-
 tum a Michaele, Imp. a Nicolao, sum-
 mo Pontifice, *epist. 9.* ita describitur,
 & condemnatur: *Tantis erat epistola ver-
 bis contumeliosis, imo blasphemis respersa,
 ut scriptor ejus nonnisi in gutture colubri
 calamum tinxisse putetur, & dictatoris la-
 bia pro dictionibus venena fuisse videantur:
 adeo ut si cujuspian simpliciorum cor pene-
 trent, (non enim hæc aures prudentium su-
 scipiunt) hunc continuo necent, nimirum
 tanto miserabilius, quanto mors animæ ma-
 gis, quam corporis, per illum virulentum
 haustum admittitur.*

Ex quibus ut aliqua promamus, ac
 simul promendo eadem confutemus an-
 tidoto, necando, quod possit necare,
 venenum: habetur in eis imprimis, quod
 mor-

Sæc. XVII. mordeat Clerum, & fugillet pios, ni-

A. C. 1610. mirum querela, quod (ut ajunt) *saga-*

citatem Ecclesiarum, & simplicitate po-
rum, quarta jam pars esset alienata Veneti
dominii bonorum immobilium. Sententiam
plane dignam non religiosissimo vestro
Senatu Veneto, sed Anglicano con-
ventu, qui apud vos est, ubi in odium
Catholicorum fidelium ejusmodi solent
effutiri dicteria. Unde dicere cogas:

Josue 7.

Anathema in medio tui est, Israel: Nec est,
quod parere aliquid boni possit, imo
non est malum, quod ex ea malorum
foecunda propagine germinare non va-
leat. Quis aliquando Orthodoxorum
detraxit concionatori, suadenti fide-
libus eleemosynas frequentare? Mani-
chæum hunc fuisse oportuit, ejusmodi
impietate respersum, qui nolit suaderi
debere fidelibus, quod *divinis Scripturis*
faciendum, frequentioribus sententiis
fermo divinus inculcat. Sed & quis
Catholicorum inventus hactenus, qui
bona sua erogantes, sive in restitu-
tionem collabentium Ecclesiarum, sive
in ædituorum alimoniam, quod factum
liquet a quamplurimis viris sanctis, hos
ut vos, *simplices* nominarit, quos Re-
demptor noster, eo quod negotiari uti-
liter sciverint, *prudenter* appellat? ut
qui didicerint pecunia trajectitia cæ-
lum emere, & redimere temporariis
æter-

Matth. 24.

Luc. 12.

æternitatē : & transferre *thesauros in Sæc. XVII.*
caelos, ubi neque erugo, neque tinea demo- A. C. 1610.
litur, atque facere sibi amicos de mammona
iniquitatis, a quibus in æterna tabernacula *Matth. 19.*
recipiantur. Quibus & competat nomen *Matth. 6.*
non adulterinæ, sed veræ simplicita- *Luc. 12.*
tis, qua Job simplex, & rectus, ac ti- *Es 18.*
mens Deum laudatur, & Daniel, quod *Luc. 16.*
in simplicitate liberatus est de ore Leonum, *Job. 1.*
& Pauli Apostoli admonitione doceamur, *1. Mac. 2.*
dicens: Qui tribuit, tribuat in *Rom. 12.*
simplicitate. Sancta plane simplicitas, non
quæ penes vos sonat fatuitatem, qua
fugillatis omnes, qui bona sua relique-
runt Ecclesiis: qua contumelia, suo
damno, Mauritius Imp. S. Gregorium le-
gitur perstrinxisse.

Addis insuper de viris Ecclesiasti-
 cis, quod otiose fruantur bonis Eccle-
 siarum, partis populi totius sudoribus:
 sed cum neminem excipiatis, cum sint
 ex iis complures, quos certum est di-
 gne in Evangelio laborare, ad Deum
 pro populo *puras levare manus.* satis ap- *1. Tim. 2.*
 paret, *oculum esse nequam,* ante quem *Matth. 6.*
totum corpus appareat tenebrosum, cum *Joan. 12.*
nec intueri possit, nec distinguere filios
lucis a filiis tenebrarum. Sed pœni-
teat vos hac in re esse imitatos Julia-
num Apostatam, qui iisdem incessabat
calumniis servos Dei: qui & sicut est
Deum expertus ultorem, vos pariter
 sentie-

Sæc. XVII. sentietis execrandi sceleris vindicem,
 A. C. 1610. qui lædentibus servos suos acerbissime

Zachar. 2. comminatus est, dicens? *Qui tetigerit*
vos, tangit pupillam oculi mei. Sed hæc
 levissima sunt, & nullius fere momenti,
 respectu eorum, quæ *inferius* mox ad-
 versus omnes Ecclesiasticos evomistis,
 quæ etsi vera fuissent, vestris *publicis*
litteris nequaquam spargenda erant in
 vulgus, sed omni reverentia contegen-
 da, cum noveritis, *filios Noe, retror-*
sus incedentes, & caute obtegentes ve-
 renda *patris,* benedictionem esse conse-
 cutos, *Cham* autem perpetuo *maledi-*
ctum, cujus vos exemplum sectatos pat-
 pœna condemnet, nisi vera pœnitentia
 crimen diluat, quod faciendum
 hortamur.

Genes. 5.

Quod si vos adeo severi exactores,
 paucorum delicta convertitis in univer-
 sos, plane gravissime inde peccatis, cum
 uno fasce justos comprehendatis cum
 injustis, eosdemque pari affectos igno-
 minia, pari censeatis dignos esse sup-
 plicio: ut omnes quidem in vos excla-
 ment, tantæ arbitros iniquitatis. Si
 vero adeo sancti videri vultis, ut pati
 non possitis, quempiam Ecclesiastico-
 rum extra disciplinam *sacrorum canonum*
 evagari: laudarem zelum, si esset *se-*
cundum scientiam, quæ docet naturæ
 exemplis, admixta segeti *zizania* cre-
 scere,

Rom. 10.
Matth. 13.

scere, & donec ventiletur, grano pa-
 leam esse commixtam, monetque ex
 aliis innumeris *Scripturæ divinæ* senten-
 tiis, & quod potissimum est, docet
 exemplo *Christi*: summæ *Sapientie Pa-*
tris, quod in numero *duodecim Apostolo-*
rum, passus est unum ex iis *furem esse,*
 & proditorem, atque sacrilegum, in-
 signiorem cæteris peccatorem, qui fue-
 rint aliquando, vel in æternum futuri
 essent: ne quis adeo miraretur, vel
 scandalum pateretur, si forte continge-
 ret in ejus Ecclesia, quemlibet duode-
 cim sacrorum ministrorum, instar *Judæ,*
 reperiri omnium scelestissimum, quod
 absit, ut possit asserere quispiam. Sed
 & si vere, absque calumnia diceretur,
 ad *Christi* exemplum, quo tuto conti-
 neremur asylo, esset legitime provocan-
 dum. Non tamen ista dicimus, ut e-
 jusmodi delinquentes salvos esse veli-
 mus, sed acerrime puniri per suos ju-
 dices, vestros concives, Præfectos Ec-
 clesiis, sub vestro dominio constitutos
 Episcopos, ab ipsis Romanæ Ecclesiæ
 Pontificibus vestrates electos, ut cum
 non per alienos, sed per vosmetipsos
 cuncta administrari videritis, fineretis
 cuicumque foro, jura habenti distincta
 eidem esse salva.

Sed his omissis illæ ipsæ *litteræ,* qui-
 bus adeo multipliciter, & enormiter
 pec-

Sæc. XVII.
 A. C. 1610.

Joan. 12.

Sæc. XVII. peccatum est, tamquam *e portis inferi*
A. C. 1610. proditæ, in ultionem expansæ ad *Petri*
 confessionem, in oblivionem perpetuo
 silentio complicatæ, scissæ in redargu-
 tionem audacissimæ scissionis, uti, men-
 daces, & contumaces, calumniolæ Ro-
 manam Ecclesiam impetistis, eandem
 excipiant digne sententiam, qua his
 similes *litteras* Michaelis Imp. blasphe-
 mas, & calumniosas, Nicolaus Ponti-
 fex *epist. 9.* condemnavit igni tradendas,
 his pronuntiatam ab ipso verbis: *De-*
cernentibus, nobiscum, & simul consideran-
tibus (al. confidentibus) iisdem sanctissi-
mis fratribus, & Coepiscopis nostris, ipsam
epistolam (seu potius ipsas epistolas) in
stipite videntibus cunctis suspensas, vasto
supposito foco, ad vituperium vestrum, co-
ram omnibus nationibus, quæ penes Me-
moriam S. Petri multiplices inveniuntur,
extremæ perditioni donabimus: quatenus
his rite patratis, discat pius, quæ amet,
& crudelis, quod timeat. Hæc Nico-
 laus: quæ & facta sunt sub ejusdem Ni-
 colai Pontificis successore Hadriano
 Pontifice, tam de *litteris* Imperatoris,
 quam de Photii Patriarchæ. Maneat
 ergo suo robore constans sententia Ni-
 colai, qua in contumaces, & calum-
 niosas *litteras* Michaelis Imp. est judi-
 catum, & præjudicatum, in vestras,
 illis similes, & alias, quascumque
 ejus-

ejusdem generis litteras contigerit exarari: quas semper respuit, nec lectione quidem dignas existimavit antiquitas veneranda. Hinc de his ad Cornelium Cyprianus epist. 42. *Viderint, qui vel furori suo, vel libidini servientes, & divinæ legis, & sanctitatis immemores, jactitare interim gestiunt, quæ probare non possunt, & cum innocentiam destruere, ac expugnare non valeant, satis habent, fama mendaci, & falso rumore maculas inspergere. Certe quod Præpositis, & Sacerdotibus congruit, danda est opera, ut talia, cum a quibusdam scribuntur, per nos respiciantur. Porro hæc fieri debere ostendimus, si quando talia quorundam calumniosa temeritate conscripta sunt, legi apud nos non patimur. Hæc acerrimus vindex existimationis Apostolicæ Sedis, & qui sederet in ea Rom. Pontificis, Martyr gloriosissimus, Cyprianus. Ac de vestris literis hactenus.*

Quoniam autem fortasse contigerit, ut aculeata *Parænesi* vos queramini a nobis esse perstrictos, ad illam provoco vos sacrorum Proverbiorum sententiam: *Meliora sunt vulnera diligentis, quam fraudulenta oscula odientis: in memoriam revocando, quod scripsit lacrymans Jeremias, inde videlicet populo florentissimo, & civitati amplissimæ excidium provenisse, quod (ut ipse inquit.)*

Hist. Eccles. Tom. LIV. Uu Pro-

Sæc. XVII.
A. C. 1610.

Sæc. XVII. *Prophetæ non aperiebant tibi iniquitatem
A. C. 1610. tuam, ut te ad pœnitentiam provocarent.*

Thren. 2. Unde maximi loco emolumenti ducere
debeatis, si hortando, monendo, ro-
gando, & arguendo, vestra ad cura-
tionem peccata detegimus, quorum,
dum latent, sit prorsus desperanda sa-
natio. Quamobrem, ut dicam cum
Phil. 3. Apostolo: *Eandem scribere, mihi quidem
non pigrum, vobis autem necessarium, videte
canes, videte malos operarios & concisionem.*

Nempe cavete hæreticos, quos, &
habetis inter vos habitantes, & eis-
dem conniventes, pravos Catholicos
concisionem suadentes, nimirum ab Ec-
clesia Catholica scissionem. *Qui scin-
dit, scindatur ipse*, acclamatum est sæ-
pe in Conciliis Oecumenicis, secundum
Jerem. 50. illud Propheticum: *Quæ fecit, facite illi.*
Nempe ut qui *scidistis Ecclesiam Dei*, pa-
tiamini ipsi in Republica vestra scissu-
ram. Admoneat vos periculum vestrum,
exterreat perditio vestra. Periculum,
inquam, quod *Deus* ob leviolem populi
in Sacerdotem contemptum, convertit
iratus in regnum, sanctam ipsam, quam
instituerat, Rempublicam inter hæreti-
cos. Audi scribentem ad *Rogatianum
Episcopum*, S. Cyprianum, gloriosissi-
mum Martyrem, *epist. 65.* & ista ex di-
vino oraculo sic deducentem: *Cum Sa-
muel Sacerdos a Judæorum populo, ob*
Jene-

senectutem, sicut tu modo, contemneretur, Sæc. XVII. exclamavit iratus Dominus, & dixit: Non A. C. 1610. te spreverunt, sed me spreverunt. Et ut hoc ulcisceretur, excitavit eis Saul regem, i. Reg. 8. qui cum injuriis gravibus affligeret, & per omnes contumelias, & pœnas, superbum populum calcaret, & premeret, ut contemptus Sacerdos de superbo populo, ultione divina vindicaretur, dum ipsorum Rempublicam, sua Deus plantatam manu, mutavit in regnum. Hæc vos pericula vitanda moneo.

Exterreat vero vos magis, quam dixi timenda, perditio vestra. Nam cum gravius peccatum gravius supplicium jure exigat, & utique cum insolentius, & contumeliosius agitur in Sacerdotem, graviolem consueverit Deus inferre vindictam: quæ igitur manere putatis vos damna, qui adeo enormiter peccastis in eum, qui loco *Petri* sedet in Apostolica Sede, *Christi* Vicarium: Imo in *Christum* ipsum peccastis, *Joan. 19.* dum ejus *tunicam inconsutilem*, (quæ est Ecclesia) schismate conscidistis. Sit vobis in exemplum *Saul*, cum contempto *Samuele*, ejus spretis jussis, vendicavit sibi, quod Sacerdotalis muneris esset, quem & passus redarguentem, ut abeuntem retineret invitum ipsius *scidit pallium* recedentis, cum & de ul- *i. Reg. 15.* tione mox accepit oraculum, *Samuele*,
 Uu 2 ad

Sæc. XVII. ad ipsum dicente: *Scidit Dominus regnum, Israel a te hodie.* Et quod ea

A. C. 1610. sententia non esset quavis poenitentia revocabilis, ista horrore plena verba subintulit: *Porro triumphator in Israel non parces, & poenitudine non fleetur: neque enim homo est, ut agat poenitentiam.*

Ibidem.

2. Reg. 12.

Et *Deus transfudit peccatum tuum, nec vidit post hæc amplius Samuelem, perditionem ipsius frustra lugentem.* Quæ ipsa in exemplum perfidorum Principum, jura Ecclesiæ invadentium, Damascenus adversus Iconomachos agens, inducit, *Orat. 2.* atque ait: *Regnum est civilis administratio: Ecclesiastica vero constitutio, Pastorum, atque Doctorum. Impetus iste latronum est, fratres. Saul scidit pallium Samuelis, Et quid ei contigit? Abscidit regnum ejus Deus. Abscidistis, & vos, & conscidistis in frustra tot scissionibus, quot inobedientiis contumacibus, Christi tunicam in Romano Pontifice. Quid non timendum? vel non pavendum? Fiat, rogo, Deus ipse misericors, & placabilis vobis, in omnibusque propitius, sicut cum Jeremias comminatus est populo, dicens:*

Jerem. 10.

Insanabilis fractura tua, pessima plaga tua: & tamen eodem contextu inferius subdit: Obducam cicatricem tibi, & a vulneribus

Psal. 76.

ribus tuis sanabo te, dicit Dominus. Non enim obliviscetur misereri Deus. Expiate igitur culpam, crimen abluite lacrymis poenitentiae. Sæc. XVII.
A. C. 1610.

*Erigite insuper animos, rememora-
mini pristinos dies, in quibus illuminati ma-
gnum certamen sustinuisistis, quando non
commiscuistis vos schismaticis, sed ar-
ctissimo glutino unitatis, Romanæ in-
hæstistis Ecclesiæ: obque id passi gra-
vissima a Longobardis, & a contribu-
libus vestris, quo nomine ab Honorio
Pontifice, datis ad Comprovinciales Epi-
scopos litteris, Veneta Respublica, Chri-
stianissima ab eodem fuerit appellata, (ha-
betur 8. Tom. Annalium hoc anno 63. pro-
pe finem) insigni gloriæ titulo, nonnisi
de Romana Ecclesia bene merenti con-
ferri solito. Sed & præter egregium
titulum, quid præterea fuerit eadem
Respublica Veneta, virtutis merito,
ab eadem Sede Apostolica consecuta,
gloriose prædicat Gregorius Septimus
lib. 2. epist. 39. sic scribens ad Dominicum
Ducem, & populum Venetiarum: Scitis
enim, quia præ multis terrarum partibus,
divina dispensatio terram vestram Patriar-
chatus honore sublimavit, cujus dignitatis
eminentia, ex sui ipsius nominis, & officii
prærogativa, adeo augusta, & rara est,
cum non amplius, quam quatuor in toto
mundo reperiantur. Et inferius: Post*
Uu 3 Apo-

Sæc. XVII. Apostolicam Sedem, omnibus, quæ sunt in
A. C. 1610. Occidente, gentibus clariores exististis. Un-
 de autem tanta vobis gloria, Pontifi-
 ciiis monimentis adeo celebrata, nisi
 ex schismatis odio implacabili, & Ro-
 manæ Ecclesiæ pace, & unitate tena-
 cissima comparata? Propagata vero fe-
 licioribus, sicut & majoribus incremen-
 tis, cum itidem majores vestri, vestræ
 Reipublicæ decus, & ornamentum in
 summo discrimine constituti, cum du-
 bia lance suspensus penderet orbis, &
 Principatus illi viderentur penitus in-
 terituri omnes, qui audacissimo Prin-
 cipi, schismatico Imperatori Friderico
 Ænobarbo, adversus Romanam Eccle-
 siam, contra Alexandrum Pontificem,
 non jungerentur: iidem vestri genero-
 sissimi prædecessores, vere Christi fide-
 les, in spem contra spem credentes, eleg-
 runt affligi cum populo Dei potius, quam
 regnare cum Ecclesiæ Romanæ hoste ob-
 stinatissimo, Pharaone. Sicque juncti
 tunc fœdere cum Longobardis, facti
 sunt omnes simul Romanæ Ecclesiæ de-
 fensores, schismatis vero fortissimi e-
 versores, honestissimo patefacto aditu
 ad suam ipsorum Rempublicam Chri-
 stianissimam augendam, conservandam,
 ac solidandam. Quibus a Domino tunc
 datum est, ut in ipsorum primariam
 Venetam civitatem trophæa inferren-
 tur

Rom. 4.

Hebr. II.

tur partæ victoriæ, quando & facti Sæc. XVII. A. C. 1610.
 sunt ipsi nobilissimi cives tanti Pontifi-
 cis exceptores, exhibitores etiam trium-
 phi, omnium præstantissimi, sed mu-
 nificentissimi in expensis, promptissimi
 in obsequiis, in custodiis solertissimi.
 Unde sibi celeberrimam à mortalibus
 cunctis, immortalemque gloriam com-
 pararunt, illustrata tunc mirifice eadem
 civitate manubiis Augustalibus, magis
 vero Pontificiis aucta fulgoribus, & sa-
 cris locupletata muneribus, e penu
 cælesti largissime; *Deo manum suam ape-* Psal. 144.
riente, profusus: honoris insuper titulis
 consignata perennibus, illis vero præ-
 cipuis, ex quibus præstantissimi cives
 ejus jure nominati sunt, schismatis e-
 verfores, unitatis Catholicæ defensores,
 pacis conciliatores, fundatores quietis
 Romanæ Ecclesiæ susceptores, ac pro-
 tectores.

At quinam modo audent insurgere
 ejusdem Reipublicæ hostes audacissimi
 tantæ gloriæ everfores, ut contrariis
 factis tenebrosa obducant ista caligine,
 aspergantque ignominiis, quæ tot, tan-
 tisque sudoribus parta, sanguine com-
 parata est avitam gloriam? Cum au-
 tem consueverint in quavis bene insti-
 tuta Republica, juniores æmuli esse
 majorum, nec pati ab antiquioribus
 suis esse degeneres, quos & factis egre-

Uu 4 gii

Sæc. XVII. A. C. 1610. Isai. 19. giis superare contenderint: quinam modo *spiritus vertiginis* exagitavit *Principes* sapientiæ, ut ab Ecclesia Romana, (quod pro monstro habendum) adeo pudenda contradictione defecerint? Potuitne istud fieri, ut a *Petro* scinderetur schismate *Marcus*, a patre filius, a magistro discipulus, ac minister assiduus, & ubique fidelis? Qui enim olim maximo lucro vestro, non nisi, odio schismaticorum, reliquit a se fundatam Ecclesiam Alexandrinam; maximo quidem damno vestro, si sic perstiteritis, (quod *Deus* avertat) vos relinquet, & *Petro* fixus inhærens, ejus Vicario affidebit, & assurgat in opus, contra schismaticos, & hæreticos collaborans.

Aliena vos pericula moneant, consuevit post scissionem desolatio sequi. Donatus in Africa schisma conflavit, a quo Donatistæ denominati fuere, qui ubi incurabiles redditi frequentiori lapsu, dati sunt omnes, justo *Dei* judicio, una cum Africana Provincia, Wandalis primum, atque demum in excidium sempiternum Arabibus. In Oriente, non solum quam diximus, Alexandrina, sed & reliquæ Sedes Patriarchales, ubi schismate se ab Ecclesia Romana sciderunt, scissæ sunt pariter a protectione divina, datæ omnes in captivitatem, & ignominiosissimam servitutem nefandæ Tur-

Turcarum genti, sub cuius jugo ferreo Sæc. XVII.
 hætenus indies magis magisque terun- A. C. 1610.
 tur: in primis vero Græci ipsi, aucto-
 res schismatis, exigente poenas divini
 acerbitate iudicii ut palea, sub plaustro
 ferrato teruntur, & conteruntur, quo-
 usque desinet esse *nervus ferreus cervix*
 eorum. Ad quod tam grande malum
 anteverendum, egregie laboravit suo
 tempore, quo sumpsit exordium Pho-
 tianum schisma Basilius Imp. qui in di-
 vino illo confessu Octavæ Oecumenicæ
 Synodi, Spiritus sancti gratia congregatæ,
 ad præsentem ibi schismaticos
 egregiam habuit *orationem*, quam ad-
 huc integram conservant *Acta Synodica*
 ex qua, aliqua saltem hic ut describan-
 tur, a nobis exigit importune rerum,
 & temporum oportunitas. Audite, quæ-
 so tunc illis tantum, sed nunc vobis
 ipsis Imperatorem, divino prorsus af-
 flatum Spiritu, perorantem.

*Vos quoque, inquit, qui curatione in-
 digetis, ac medela opus habetis, pretiosa
 membra Christi, Et si nescio, quomodo a ma-
 lo dæmone detenti, a capite, nempe a Ro-
 mano Pontifice, separati estis: Vitis vera,
 quæ propter contentionem importunam, imo
 vero injustam, in amaritudinem conversa
 es: Amici, Et proximi nostri, etsi propter* Psal. 37.
*odium irrationabile ex adverso appropin-
 quantes, Et stantes, ac unitatem respicientes.*

Uu 5

Susci-

Sæc. XVII. *Suscipite admonitionis sermonem, non au-*
 A. C. 1610, *tem confundor dicere eum deprecationis. In*
 id enim nos adduxit misericordia, quam
 circa vos habemus. Scrutamini intima con-
 scientiæ vestræ, & inuenietis vos male ab
 Ecclesia esse disjunctos. Novissima hora est,
 & Judex præ soribus, fratres: ne præ-
 occupemur, ab ejus Ecclesia sequestrati, &
 longe ab illius gloria projiciamur. Nihil
 turpe ducomus passionem manifestare, &
 vulnus ostendere, ac locum pœnitentiæ, &
 medicinæ requirere, atque intra atrium sal-
 vantium fieri, ne confusionem, obedi-
 tiam arbitrando, confusionis æternæ su-
 namus experimentum. Qualis autem hæc
 est confusio, fratres procidere Deo, & ve-
 niam expetere? Deo enim prociunt, qui
 Ecclesiæ, & spiritualibus istis Patribus
 prociunt. Confusio quidem reuera est, &
 maximus pudor, imo vero in Deum dimi-
 catio, nolle unumquemque proprium con-
 fiteri peccatum, & humiliari propter Chri-
 stum, & lucrari, & se, & multos. Si
 autem omnino hoc confusionem arbitrami-
 ni, ego cui Imperii superposita est coro-
 na, forma vobis efficiar hujus optimæ hu-
 militatis. Ego, qui imperitus, & insi-
 piens sum, bonum initium ero vestrum,
 qui sapientes estis, & scientia clari. Ego,
 qui in peccatis volutatus sum, primus vo-
 bis typus fiam, qui mundi estis, & virtuti
 operam datis. Ego primus memet super
 pavi-

pavimentum projicio, purpuram, & diademata parvipendens: ascendite ad genas meas, & super oculos meos incedite, nec reputetis magnum, Imperatoris calcare scapulas: nec vereamini pedibus tangere verticem, cui semper imponitur a Deo donata corona: omnia pati promptum habeo, & agere promptius, quæ vobis quidem confusionem, mihi autem gloriam, & maximam claritatem conferre videntur. Neque enim in hoc curam gero gloriæ meæ, tantum ut videam communionem, unitatem, & unam Ecclesiarum festivitatem, tantum ne animæ detrimentum patiar, & gaudeat super me ille omnium inimicus, diabolus, captivum sumens, quod mihi desiderandum est, tantum spei meæ lampas insperate non extinguatur, per quam festinabam communi illustrari lætitia, & gaudio.

Nescio, quid erat satagendum, & efficiendum, & non feci, vel qui proponendi admonitionis, & deprecationis sermones, & non proposui, Vos de cetero videbitis. Innocens enim sum a perditione vestra. Si vero & ad magnum, & horrendum illud judicium futuræ diei vos remittitis, quasi pro vobis rationem daturus: noscite, quia bene novi, quia nullus vobis justitiæ sermo, sive hic adest, sive illic aderit; nisi quantum in hac controversia inventum exstiterit.

Verum si vultis ante illud Judicium, conscientie vestræ interrogare judicium: dice-

Sæc. XVII.
A. C. 1610.

Sæc. XVII. dicetis amplius nihil, quam quod ab Im-
 A.C. 1610. perio nostro dicitur. Deponite igitur cen-
 tentiones, fratres, & resumite amorem
 fraternitatis: fugite dissensionem, & uni-
 tatem amplectimini: odium avertite, &
 dilectionem in sinum recipite: state cum
 probabilibus, & capiti compaginamini.
 Recipite per obedientiam, divina commu-
 nionis gratiam, & nihil ob sæcularia si-
 tis solliciti. Sunt enim ad compatiens-
 simum Imperium nostrum susceptionum
 modi diversi, per quos consolabimur, &
 incessanter, quæ secundum sæculum vobis
 oportuna fuerint, faciemus. Rursus mul-
 timode certabimus obsecrantes, rogantes,
 & omne ingenium commoventes ad spiri-
 tuales Patres nostros, & Patriarchas, ut
 dispensent quid eorum, quæ insunt animo
 vestro, tantum ne temere contra salutem
 vestram agatis, &c.

Hæc, & alia plura Imperator ad
 schismaticos Episcopos, sententia Ro-
 mæ Pontificis excommunicatione dam-
 natos, hæcenus in schismate perma-
 nentes. Ista si spernitis tanta chari-
 tate, atque animi demissione pronun-
 ciata ab Orthodoxo Imperatore, & e-
 jus contemnit lacrymas, hostium
 proculdubio eritis audituri cachinnos,
 & ab æmulis ejusmodi ex divina Scri-
 ptura jactari ludibria, & subsannari
 improperiis istis: *Hæccine est urbs per-*
fecti

Thren. 2.

facti decoris, gaudium universæ terræ? *A. Sæc. XVII.*
 peruerunt super te os suum omnes inimici *A. C. 1610.*
 tui, addentes: Quomodo facta est mere-
 trix, civitas fidelis, plena iudicii? Ex-
 probrantes insuper cum derisione, de- *Isai. I.*
 liria in ætate decrepita Reipublicæ se-
 nescentis, annisque jam reliquam spe-
 rantis, & quidem inexcusabilibus ra-
 tionibus. Nonne delirium est, adver-
 sus *Deum* mortales bella suscipere, & con-
 tra divinam institutionem, audere lai-
 cos *Dei* ministris, Sacerdotibus domi-
 nari? Deliramentum quis esse negave-
 rit, non curare, imo summe contem-
 nere, habere loco joci, imo & lucri,
 ab Apostolica Sede, ab ipsa Catholica
 Ecclesia, excommunicatione esse præ-
 cisos? Deliratio nonne plane omnium
 maxima est, sperare extra Ecclesiam
 consequi posse salutem? At insuper
 quam grande illud delirium, Eccle-
 siam Romanam, de vestra Republica
 semper bene merentem, conciliatricem
 Principum in sacrum foedus in bello so-
 ciam, in pace matrem, erga filiam pro-
 pensiolem, beneficentia largiore pan-
 dentem sinum frugum, eandem ab e-
 jusdem filia amplexu divellere, ac diro
 schismate separare? cum id nihil aliud
 sit, quam ejusdem Reipublicæ nervos
 succidere, & caput amputare? Sed de-
 lirium plane risu dignum quis neget,
 velle *contra stimulum calcitrare*, & ob-
 stina-

Sæc. XVII. stinato animo urgere, ut fronte feriat
A. C. 1610. durissimam petram, atque confringat?

At non delirantis senis tantum, sed furentis insania animi signum illud est evidens, pro titulis gloriæ, infame schismaticorum nomen consequi laborare, ac demum illud pudendum, quod ipsi adjacet, hæreticum. Sed & illud quidem grande delirium apparet omnibus, quod sub velamine libertatis, nectantur vincula servitutis, connexa peccatis, testante id *divina Scriptura*, quæ evacuari non potest, quod *qui facit peccatum, servus est peccati*, & quod *sub vinculis peccatorum suorum peccans quisque ligetur*, contra vero contemnatur vera libertas, quæ sanctæ religionis cupiat vincula salutaria, quibus tantum obligata, libera consistere possit, ac tuta fortis, & permanens gloriosa, secundum illud *Ecclesiastici*, ita monentis: *Injice pedem tuum in compedes illius, & in torques illius collum tuum. Et sequitur: Erunt tibi, inquit, compedes ejus in protectionem fortitudinis, & hæc virtutis, & torques illius in stolam gloriæ, & vincula illius alligatura salutis.*

His vero, & aliis id genus objectantibus vestræ gloriæ æmulis, & adversariis, Republica ipsa longiori senio effecta prudentior, mente sana, corde sapiens ipsius nempe sanior pars civium, quod *Anna Heli*, juste ista respondeat: *Nequaquam*

Joan. 8.
Prov. 5.

Eccli 6.

1. Reg. 1.

quam delipio: sed mulier infelix nimis ego ^{Sæc. XVII.}
 sum; nec reputet me quis quasi unam de filia- ^{A C. 1610.}
 bus Belial. Nolens ipsa, & invita patior
 ista, politicorum pressuris suffocata no-
 vantium. Respiciat jam Deus ignominiam
 meam, & judicet.

At hic tandem finis esto. Sed doleo ^{epi. 2. Judæ.}
 vehementer, quod absque *Valete*. *Joan-*
nes enim Apostolus id vetat facere, &
 cum eo omnis simul Ecclesia, quæ indi-
 gnos salutatione iuste judicet eos, qui non
 communicantes Romanæ Ecclesiæ, om-
 nis penitus salutis expertes. Quod nolim
 putetis symbolum esse odii. Absit. Quis-
 nam est, qui magis præcipiat, & inculcet
 inimicorum dilectionem, ipso *Joanne*?
 Neminem odit Ecclesia, quæ inimicos dili- ^{Matth. 5.}
 gendos esse monet scriptis, & ingerit verbis,
 sed quæ a Deo (ut ipsa testatur) *charita-* ^{Cant. 2.}
tem acceperit *ordinatam*, quæ sunt *Dei*, di-
 ligat ipsa, & peccata, quæ sunt extra, &
 contra Deum, odio persequatur. Hinc
 Augustinus *epist. 203.* scribens ad *Maximi-*
num, *Donatistarum schismaticorum antesti-*
gnatum, eadem ratione detestatus in ipso
 dirum schisma, inter alios titulos, quibus
 honorare fas est hominem, extra Eccle-
 siam positum, nominat *dilectissimum*. *Testis Phil. 1.*
est mihi Deus, quomodo vos omnes cupiam in
visceribus Jesu Christi, & hoc oro cum A-
postolo, Ephesios commonente, ut in Ec-
clesia Catholica sitis unum Corpus, & unus ^{Ephes. 4.}
Spiritus, sicut vocati estis in una spe vocatio-
nis

Sæc. XVII. *nis vestræ.* Extra quam connexionem, &
A. C. 1610. unitatem, nulla cuiquam penitus poterit

esse salus, sed lugenda semper absquere-
demptione damnatio. Faxit Deus, ut S.

Tiren. 2. *Spiritus gratia, diffata illa caligine, qua*
obtexit Deus in furore suo filiam Sion, arri-
deat nobis prior illa vestra serenitas, &

Jud. epist. *sidera errantia, quibus procella tenebrarum*
servata est in æternum, in firmamento Ec-
clesiæ fixa resplendeant in æternum, se-

Baruch. 3. *cundum illud Propheticum: Stellæ de-*
derunt lumen in custodiis suis, & lætatae
sunt, vocatae sunt, & dixerunt: Adsu-
mus: & luxerunt ei cum jucunditate, qui
fecit illas. Amen.

Sit autem vobis *Parænesis hæc* (ut
 sic perorem cum Augustino ad *Dona-*
tistas epist. 162.). *Correctio, si velitis, testis*
vero, si nolitis.

Hæc Baronii oratio ad Romanæ
 Curiaë genium concinnata a variis
 fuit impugnata, ac recentior qui-
 dam Author hæc addit: *Utinam Ba-*
ronius privatis studiis minus inserviis-
set, nec se tam fervidum opinionum
Ultramontanarum defensorem decla-
rasset. Abreg. de l'hist. Eccl.

Tom. 10. art. 5. §. 1.

INDEX